

ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԾԶ. Կ. ՊՈԼԻՍ, ՆՈՅՆԵՐԵՐ 21, 1903 ԹԻԻ 47

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Զ. Բ. ԿՐԻՆ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ Զ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Աւետարեք 1904 Տարւոյ 825. — Քրիստոս իճլպէս կը փրկէ Մեզ 826. — Սուրբ Գիրքն իճլպէս Գրուած է 828. — Տարեգլխի Միաբանական Աղօթքի Եօքնեակ (Յունվ. 3-10, 1904) 829. — «Հոգի Մը» 831. — Ոտքերը Տաք Զուրբ Դնել 832. — Մանրմուկը 833. — Միայն Յիսուս Քրիստոսը 834. — Եղգլատ 835. — Ձեռնադրութիւն ի կեմբերք 836. — Քաղաքական Լուրեր 837.

ԱԿԵՏԱԲԵՐ 1904 ՏԱՐԻՈՅ

Թերթիս շարաթական այցելութիւններն ընդունող մեր բարեկամները գիտեն անոր որպիսութիւնը եւ պէտք չունին նկարագրութեան : Եւ վստահաբար կը յուսանք թէ ուրիշներու կը յանձնարարեն զայն եւ կը բացատրեն անոր բովանդակութեան բնութիւնը : Խնդրողներուն պատրաստ ենք ուրախութեամբ նմոյշներ զրկել, եւ եթէ նոր բաժանորդներ իրենց բաժանորդագիրն անմիջապէս զրկեն, տարւոյս մնացեալ քանի մը թիւերն ալ ձրի կը զրկենք իրենց, եթէ ուզեն :

Թերթիս նոր ձեւը, որ տարւոյս հետ սկսաւ, ընդհանուր հաւանութեան արժանացաւ եւ պիտի շարունակուի, նմանապէս ամսագլխի թիւերու ութերեսեայ յաւելուածը : Ոմանք փափաք կը յայտնեն որ թերթին մէն մի թիւը գունաւոր ծածկոց կրէ : Բայց այդ պիտի ենթարկէ մեզ յաւելուածական խոշոր ծախքի մը : Հիմա մէկ թերթին թղթատարական ծախքն է 5 փարա, իսկ եթէ ծածկոց զրուի, նոյն ծախքը 10 փարայի կը բարձրանայ : Կրնանք աւելի բարակ եւ աւելի գէշ թուղթ գործածել եւ թերթին ծանրութիւնը պակսեցնել : Սակայն կը կարծենք թէ մեր բաժանորդներն առհասարակ լաւագոյն թուղթը գունաւոր ծածկոցէն նախամեծար կը համարին :

Կը կրկնենք ինչ որ անցեալ տարի ըսինք, թէ Յունատառ Թուրքերէն Ա-Ե-Քէլի ալ ամսագլխի թիւերուն հետ ութերեսեայ յաւելուած մը տալու պատրաստ ենք, երբ յաւելուածական ծախքն յանձն առնելու չափ աւելնայ բաժանորդներու թիւը : Յունատառ Թուրքերէնի մէջ մէկ երկու տիւն զուտ Յունարէն զնելու մեր առաջարկին պատասխանները առհասարակ աննպաստ եղան : Ոմանք ուրախութեամբ կ'ողջունեն այս առաջարկը, բայց աւելի շատեր կ'ընդդիմանան : Հետեւապէս առ այժմ չենք կրնար փոփոխութեան ձեռնարկել : Եթէ երբեք Յունարէն յօդուած տանք, իբրեւ յաւելուած պիտի տանք :

Մեր բաժանորդներու թիւն այս տարի աւելի շատցաւ քան 1902ին : Կը յուսանք, մեր բարեկամներուն աջակցութեամբ, 1904ին ալ աւելի խոշոր քաջ մը առնել դէպ առաջ, Թերթիս երկու խմբագիրներն համոզուած են թէ որքան իրենց փորձառութիւնը աւելնայ, այնքան աւելի լաւ կը գիտնան իրենց ընթերցողներուն պէտքերը եւ ճաշակները եւ այնքան աւելի կը յարմարին իրենց գործին : Կը յուսանք զալ տարի դարձեալ վայելել Փրոֆ. Մանիսաճեանի եւ բոլոր մեր մասնաւոր թղթակիցներուն աջակցութիւնը, որոնց պիտի շարունա-

կենք զրկել թերթը անցեալ տարուան պէս : Միանգամայն բոլոր մեր բարեկամներէն որոնք ըսելու չահեկան բան մը ունին՝ կը խնդրենք որ իրենց բարի բաներուն հաղորդակից ընեն մեր ընթերցողները : Այս տարի կրցանք եկեղեցական աւելի լուր տալ քան ուրիշ տարիներ, եւ կը յուսանք թէ մեր բարեկամները մեզի միջոցներ պիտի տան թերթս դարձնելու աւելի կատարեալ ընդունարան մը եկեղեցիներու մէջ տեղի ունեցած չահեկան ամէն բանի եւ աւելի ամուր կապ մը եկեղեցիներու միութեան :

Վէպի բաժինը պիտի շարունակենք եւ քիչ չենք աշխատիր չահեկան միանգամայն շահաւոր վէպեր գտնելու համար :

Բաժանորդագրութեան պայմաններն անփոփոխ կը մնան : Այսինքն չաքաթաթերթերուն տարեկանն է 30 դահ. Թուրքիոյ համար : Բայց օտար երկրներու, միանգամայն Եգիպտոսի եւ Պուլկարիոյ, համար 36 դահ. պիտի ըլլայ, կամ Ամերիկեան դրամով մէկուկէս տոլար, Անգղիական դրամով վեց չիլին եւ Ֆրանսական դրամով եօթը եւ երեք չորրորդ ֆրանք : Ամսաթերթին բաժանորդագրինը կը մնայ 6 դահ. : Երբ մէկ հասցէի զըրկուած թերթերուն արժէքը 100 դահ.ի հասնի, հարկերին 10 կը զեղչուի : Իսկ երբ 500 դահ.ի հասնի, զեղչէն զատ կը զրկուի նաեւ ձրի չաքաթաթերթ մը, եթէ լրագիրներն ապսպրող դործակալն իր հրամանին հետ իմացնէ թէ ինչ լեզուով թերթ կ'ուզէ :

Երբ միսիոնար մը թերթ յանձնարարէ, կ'ընդունինք յանձնարարութիւնը եւ իր հաշուին կ'անցնենք պարտքը :

Ուրիշ պարագաներու մէջ կը խնդրենք մեր բաժանորդներէն որ զրամը կանխիկ զրկեն կա'մ թղթատարով կա'մ փոխանակագրով :

Թրքական նամակադրոշմ կ'ընդունինք մէծիտիյէն 19 դահ.ի հաշուով : Ուստի անոնք որ կ'ուզեն մէկ տարուան Աւետիքի բաժանորդ գրուիլ՝ պարտին 1 դահեկաննոց 30 նամակադրոշմ զրկել թղթատարով : Մուրհակի դրոշմաթղթեր (սէնէտ փուլը) անընդունելի են :

Ամերիկայի եւ ուրիշ օտար երկրի մէջ գտնուող բարեկամներ կրնան կ. պոլսոյ Անգղիական նամակատան ուղղեալ Ամերիկեան կամ այլ երկրի թղթատարական չէք զրկել մեզի : Թղթատարական այդպիսի չէք մը զրկելու ծախքը շատ քիչ է, եւ մեզի դրամ զրկելու ամէնէն արագ ճամբան այդ է :

Որպէս զի թերթերը 1904 Յունուարի սկիզբէն իրենց տէրերուն հասնին անյապաղ, կը խնդրենք մեր բարեկամներէն որ իրենց հրամանները զրկեն յարմար ժամանակին :

Որովհետեւ Տր. Կրին այլեւս թերթին վարչական ճիւղին մէջ գործ չունի, ամէն յանձնարարութիւններ իմացարութեան զրկուելու են :

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՓՐԿԷ ՄԵԶ

[Խմբագրական]

6.

Այս հարցման պատասխանեցինք թէ Քրիստոսի հետ միութեամբ կը փրկուինք, միութեամբ՝ որու մէջ հաւատքով կը մտնենք եւ որու կապն է սէր : Մեր վերջին խմբագրականով խօսեցանք այս միութեան Քրիստոսի վերաբերեալ հետեւանքներուն վրայ : Արդ պիտի խօսինք հաւատացեալին վերաբերեալ հետեւանքներուն վրայ :

1. Աստուած Քրիստոսի համար հաճութեամբ կը նայի հաւատացեալներուն : Զանոնք կ'ընդունի, կամ ինչպէս կ'ըսէ Պօղոս առաքեալ, «Զարդարեց Սիրելիին ձեռքովը» : Եւ երբ Քրիստոս Յովհ. Ժէ. զլսուն մէջ արձանագրուած այն սքանչելի աղօթքով խնդրեց որ իրեն հետեւողները տեսնեն իր փառքը, «սա էր իր ձեռնարկութիւնը» : «Ինչու որ դուն զիս սիրեցիր աշխարհիս սկիզբէն առաջ» : Այսինքն իրեն հետեւողներուն համար շնորհք խնդրեց անոր համար որ զինք կը սիրէ Աստուած : Ինչ հզօր ձեռնարկութիւն : Աստուած կը սիրէ բոլոր իր արարածները, պարտականութեան շաւիղէն շեղողներն անգամ : Սակայն երկնաւոր Հօրը սէրն առ իր յաւիտենական Որդին, անհուն Հօրը սէրն առ իր անհուն Որդին, ամենասուրբ եւ ամենաբարի Հօրը սէրն առ իր ամենասուրբ եւ ամենաբարի Որդին, անհունութիւններու անհունութիւնն է : Եւ Հօրը այսքան սիրելի ու սիրեցեալ այս Որդին մարդոց մէջ կը կենայ եւ մարդիկ անոր մէջ : Ուրեմն պէտք չէ որ անոնք պատուական ըլլան Հօրը աչքին : Աշակերտները կատաղի փոթորիկէն ազատուեցան անոր համար որ Քրիստոս նաւակին մէջ էր : Քրիստոսի բարեկամները ապահով պիտի չըլլան Աստուծոյ տնտեսութենէն՝ ցորչափ ինք անոնց սիրտերուն մէջ բնակի : Աստուած չնկատեր զանոնք իրենց հանգամանքէն տարբեր հանգամանքով : Զվերագրեր անոնց բարութիւն մը, զոր չունին իրենք : Կարի այլաբանօրէն միայն կրնանք ըսել թէ Աստուած մեր մեղքերը Քրիստոսի հաշուին կ'անցնէ, իբր թէ ան գործած ըլլար զանոնք, եւ Քրիստոսի արդարութիւնը մեր հաշուին, իբր թէ մեր սեփական արդարութիւնն ըլլար այն : Աստուծոյ քով կեղծիք չկայ, չկայ հնար բաներն այնպէս նկատելու որպէս չեն անոնք : Սակայն Աստուած մեղ Յիսուսի հետ միացած կը նկատէ, եթէ ճշմարիտ

հետեւողներ ենք անոր, քանզի առասպել չէ այս, այլ՝ իրողութիւն։ Այս միութիւնը առն եւ կնոջ, մօր եւ զաւկի, միութենէն աւելի ամուր է։ Այնքան կենսական է որ ինչ որ մեզի կը մնասէ՝ մեր Տէրոջը վիշտ կու տայ, եւ իր անունով մեզի ցուցուած բարութիւնը իրեն ցուցուած կը համարի ինք։

Ենթադրենք թէ ծերունին Յակոբ պատահմամբ տեսնէր Յովսէփի որդիները եւ չգիտնար թէ ո՞վ էին։ Թերեւս զեղեցիկ մանչեր էին, սիրուն ու զրաւիչ։ Այսպէս ըլլալու էին՝ Յովսէփի պէս հայր մը ունենալով, եւ Յակոբի սիրտը պիտի զրաւէին անոնք։ Բայց երբ իմանար թէ անոնք զաւակներն էին իր սիրելագոյն, ազնուագոյն որդիին, որ այնքան տառապած էր եւ իր տառապանքը իբրեւ միջոց գործածած էր իր ամբողջ ընտանիքը մահէ ազատելու, այն ատեն ամբողջովին անոնց պիտի յարէր։ Աստուած կը սիրէ մեզ, որովհետեւ մեր Հայրն է եւ որովհետեւ Սէր է։ Բայց երբ կը նկատէ մեզ իբրեւ իր Որդիին միացած, որ իր Հօրը տունէն ելաւ՝ ոչ թէ ուրիշներու անդժմութեամբ ինչպէս Յովսէփի էր կ'լած, այլ յօժարակամ, եւ իր խոնարհումը եւ երկրաւոր չարչարանքը ծառայեցուց ամբողջ մարդկութիւնը յաւիտենական մահուանէ ազատելու իբրեւ միջոց, երբ կը տեսնէ թէ սիրոյ կապով Քրիստոսի աւելի մօտ բերուած ենք քան երկրաւոր սիրելագոյն բարեկամին, թէ ան մեր մէջ է եւ մենք անոր այնպէս մօտ ենք որպէս անոր մարմնին անդամները, այն ատեն կը սիրուինք, կը խնամուինք եւ կը պաշտպանուինք երկնաւոր Հօրմէն, եւ ոչ ոք կրնայ մեզ հանել անոր ձեռքէն։

2. Քրիստոսի հետ մեր միութեան միւս զլխաւոր հետեւանքը պիտի ըլլայ մեր նկարագրին սրբութիւնը։ Չենք կրնար սիրոյ կապերով այսքան ամուր կապուիլ մեր մեծ Բարեկամին եւ Բարերարին անոնց անոր նմանիլ բաղձալու։ Այս է բարձրագոյն տենչը, որով կրնան լեցուիլ մեր հոգիները։ Կը բաղձանք բարի ըլլալ, օգտակար ըլլալ, բարոյապէս զօրաւոր ըլլալ, ուրիշներու օգնել եւ մխիթարութիւն տալ, փորձութեան յաղթել եւ հզօրագոյն շարժառիթներով կառավարուիլ։ Այս ամէնքը ներփակեալ են Քրիստոսի նմանելու մէջ։ Գիտենք թէ բարի մարդու մօտեմական ընկերակցութիւնը ո՞րքան կը բարձրացնէ եւ կ'ազնուացնէ մեզ։ Ինչ պիտի ըլլայ ուրեմն ազգեցութիւնը մեր այնպէս ամուր միանալուն Քրիստոսի հետ, որ մեր մէջ կը բնակի, որու վրայ կը խորհինք, որու համար կ'ապրինք եւ որու կ'ազօթենք մենք։ Քրիստոս

կ'ըսէ թէ իր մէջ կենալով է որ շատ պտուղ կու տանք, այսինքն կ'աճինք սրբութեամբ եւ մեր կեանքերը կը պատուեն մեր Տէրը եւ օրհնութիւն կ'ըլլան շատերու։ Այս պտղաշատութիւնը արդիւնք չէ անցեալ գործի մը կամ փորձառութեան, ոչ իսկ զգլման ու հաւատքի ժամանակաւ կատարուած գործի, թէեւ ասոնք անհրաժեշտ են իրրեւ սկզբնաւորութիւն միութեան, այլ՝ Քրիստոսի մէջ շարունակ կենալու։ Յորչափ եւ միայն ցորչափ կը տեսէ այս միութիւնը, կու տանք մենք պտուղ եւ կը գտնուինք հոգեւոր փրկութեան շաւղին մէջ։ Մեր Տէրը կ'ըսէ թէ ինք Ործն է եւ մենք ճեւղերն ենք։ Ճիւղին կենսաբեր հիւթը որ թիւն հետ կապակցութենէն կու գայ անոր։

Ուրիշ նմանութիւն մը եւս կայ, զոր մեր Տէրը կրնար գործածել, եթէ արդի վիրաբուժութեան օրերուն՝ ապրէր։ Երբ մէկը վէրքի մը պատճառով կամ ուրիշ կերպով այնքան արիւն կորսնցնէ որ մահուան դուռն հասնի, իր կեանքը կ'ազատուի ուրիշ մը արիւն ընդունելով։ Վիրաբոյսը իրարու քով կը դնէ գրեթէ անարիւն մարդն ու առողջ մարդը, եւ խողովակով մը արիւն կը փոխադրէ առողջին շնչեղանակներէն միւսին ցամքած շնչեղանակները։ Ճիշտ այսպէս հոգեւոր կեանքի արիւնը, սէր, սրբութիւն եւ մաքրութիւն, որ մեր քով կը պակսին չարաչար, մեզի կու գան «Տէր Յիսուսի երակներէն», մեր մէջ բնակող ամենակալ Բարեկամէն եւ Փրկչէն։ Եւ եթէ շարունակենք այսպէս, անխուսափելի վերջին արդիւնքը սա կ'ըլլայ որ մենք սուրբ կ'ըլլանք ինչպէս Քրիստոս սուրբ է։

Եւ այս իրողութիւնը յայտնի է Աստուծոյ, որ սկիզբէն կը տեսնէ վախճանը եւ որու համար ապագան ներկային պէս է։ Գիտէ ան թէ Յիսուս պիտի չթողու մեզ եւ թէ, թէպէտ մեզի հնար է զայն թողուլ, անոր շնորհքը կարող է մեզ հաստատուն կեցնել։ Թէպէտ դեռ մեզքով արատաւորուած ենք, զիտէ ան թէ Քրիստոսի հետ մեր միութեան բերմամբ կ'ապաքինինք հոգեւորապէս եւ թէ անշուշտ, եթէ շարունակենք անոր մէջ կենալ, շատ չանցած՝ հոգեւոր կատարեալ առողջութիւն պիտի ստանանք։ Եւ, Քրիստոսի հետ մեր միութեան ապագայ այս հասուն պտուղը իբր ներկայ տեսնելով, կ'առաջնորդէ մեզ մեղմով ու սիրով այն ուղիին, որով պիտի հասնինք այս պտղին։

Վերջին քանի մը խօսքեր ալ յառաջիկայ խմբագրականին կը պահենք։

ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔԻՆ ԻՆՉՊԵՍ ԳՐՈՒԱԾ Է
(Յ. Գ. Գ.)

Աստուծո՛ւմէ յայտնութիւն ընդունող անձ մը այդ յայտնութիւնը ինչպէս որ կը խօսի, նոյնպէս ալ կը գրէ։ Զանիկա իր հասկցած կերպով եւ գիտցած լեզուով եւ իրեն ընտանի ոճերով եւ օրինակներով կը գրէ եւ կը հաղորդէ։ Մէկը բանաստեղծօրէն կը խորհի, միւսը պարզ ոճով կը մտածէ, մէկը իր ըսելիքները այլաբանօրէն եւ նմանութիւններով բացատրելու հակամէտ է, ուրիշ մը ցամաք դէպքերը իրենց պարզ վիճակին մէջ պատմելով կը շատանայ, մէկը պնդախօս լեզու կը գործածէ, այլ ոք, քերականութեան եւ համաձայնութեան կանոններուն անտեղեակ ըլլալուն պատճառաւ, սխալներ կը գործէ իր գրուածքին մէջ։ Վերջապէս, որովհետեւ ամէն մարդ իրեն յատուկ խորհելու կերպը եւ խօսելու ոճը ունի, շատ բնական էր որ ներշնչեալ մատենագիրները եւս իրենց գրութիւններուն մէջ այս առանձնայատկութիւնները պահէին։ Սուրբ Գիրքին այլեւայլ մասերուն մէջ այսօրինակ տարբերութիւններու գոյութիւնը իրողութիւն մըն է։ Եսայի բանաստեղծ է, Եզեկիէլ երեւակայող է եւ այլաբանօրէն կը խօսի, Ամուս քաջ քարոզիչ մըն է, Պօղոս տրամաբան է, Յակոբոս պարզ բարոյախօս մըն է, Եբրայեցւոց Թուղթին հեղինակը կատարեալ հոգեւոր մըն է։ Սուրբ Գիրքին իւրաքանչիւր մատենագիրը իր յատկանիւն ունի, եւ անոնք իրենց ընդունած ճշմարտութիւնները իրենց մօքի աչքերով տեսան եւ իրենց յատուկ ոճով գրեցին։ Այս բանը այն գրութիւններուն մէջ անձնական տարրն է։

Սուրբ Գիրքին մէկ մեծ մասն ալ պատմական դէպքերու արձանագրութիւն է։ Մատենագիրները այս դէպքերը կ'ամ իրենց աչքերով տեսան, զոր օրինակ, Եսայի, Երեմիա, Մատթէոս, Յովհաննէս, Դորոթ Առաքելոցին հեղինակը, եւն. եւ կ'ամ զանոնք իրենց քով գտնուած ուրիշ աղբիւրներէ առին։ զոր օրինակ, Ծննդոց գիրքը եւ Հին Կտակարանի միւս պատմական մասերէն շատը, Մարկոսի եւ Ղուկասու Աւետարանները, եւն.։ Տես հետեւեալ համարները. Յես. Ժ. 12, Գ. Թագ. Ժ. 12, եւ Թագաւորաց գիրքերուն մէջ նմանօրինակ տեղերը, Ղու. Ա. 1-4, եւն.։ Թէ Հնգամատեանին եւ մանաւանդ Ծննդոց գիրքին հեղինակը իր ձեռքը մէկէ աւելի վաղեմի գրութիւններ ունէր, անկէ կ'եզրակացուի որ անոնց մէջ արձանագրուած դէպքերէն շատին մէկէ աւելի նկարագրութիւնը կը գտնուի։ Արդ որովհետեւ այս մատենագիրները իրենցմէ առաջ գրուած արձա-

նագրութիւնները ձեռք բերելով «սկիզբէն այն ա-մէն բաներուն ճշգրտութեամբ տեղեկացեր» էին (Ղու. Ա. 3), ուրեմն իրենց գրածներուն մէկ մասը ուրիշ աղբիւրներէ առին, եւ այս մասը այդ գրութիւններուն մէջ մարդկային տարր մը կը կազմէ։

Սուրբ Գիրքին մատենագիրներուն գրութիւններուն մէջ անձնական ուրիշ տարր մըն ալ անոնց արդէն ստացած ծանօթութիւններն էին։ Յայտնութիւնը ներշնչեալ անձերը ամենագէտ ըրած չէ. ուստի անոնց մտային կարողութիւններուն, գիտական ծանօթութիւններուն եւ առ հասարակ անոնց հմտութեան սահմանը ինչ որ էր, հարկաւ այն սահմանին մէջ պիտի խորհէին եւ այդ սահմանին մէջ պիտի գրէին։ Անոնցմէ ինչպէս որ ամենագիտութիւն չենք ակնկալեր, նոյնպէս ալ պիտի չսպասենք Ժ. Եւ ի. դարերուն գիտական ծանօթութիւնները։ Այս առթիւ սա եւս կրկնել հարկ է որ Աստուծո՛յ մարդոց յայտնութիւն տալուն նպատակը անոնց գիտական ճշմարտութիւններ սորվեցնել չէր, այլ՝ ինքզինք եւ մարդուն կարեւորագոյն պէտքն եղող հոգեւոր փրկութեան ճանապարհը սորվեցնել. ուստի ներշնչեալ մատենագիրներուն գիտական ընդհանուր ծանօթութիւններուն պիտի չմիջամտէր Յայտնութիւնը։

Նկատողութեան առնելու իրողութիւն մըն ալ սա է։ Ամբողջ Սուրբ Գիրքը մէկ օրուան մէջ եւ կ'ամ մէկ մարդու ձեռքով չգրուեցաւ։ Տասը տասնըհինգ դարեր տեւող ժամանակամիջոցի մը մէջ եւ վաթսուէ աւելի մատենագիրներու ձեռքով գրուեցան անոր ամբողջութիւնը կազմող մասերը, եւ զանոնք հաւաքելու եւ մէկ գիրք կազմելու գործը կամաց կամաց եղած է։ Այս մասերուն իրեւ սուրբ գիրքեր հաւաքածոն «Կանոն» կը կոչուի, իսկ Թէ՛ Հին Կտակարանի Թէ՛ Նոր Կտակարանի կանոնին կազմութիւնը կամաց կամաց տեղի ունեցած է։ Հին Կտակարանի կանոնին կազմութիւնը Քրիստոսի ծնունդէն մինչեւ երկու երեք դար առաջ տեւեց. եւ Նոր Կտակարանի կանոնին կազմութիւնը, Քրիստոսի թուականութենէն մինչեւ երկու երեք դար ետքը փոքր ի շատէ շարունակելով՝ հուսկ ուրեմն այժմու ձեւն առաւ։ Անտարակոյս այս կանոնի կազմութեան մէջ եւս անհատական եւ մարդկային տարրեր գտնուած են։

Սրբազան մատենագիրներուն գրուածներուն այս սահմանաւորումը եւ անոնց մէջ գտնուած այս տարրը յիշելով չենք ուզեր ըսել Թէ այս գրութիւնները տարբեր չեն մարդկային ուրիշ գրուածներէ։ Սրբազան մատենագիրներուն գրութեան չէ-մը միւսներունէն գեր ի վերոյ բարձր է, այսինքն

Աստուածային յայտնութիւն է, եւ այս պարագան բնականաբար մատենագիրներուն թէ՛ բարոյական թէ՛ մտային կարողութիւնները գերազանցապէս պիտի բարձրացնէր : Բաց աստի, սոյն գրութիւններուն վախճանը, նպատակը մարդկային սեռին հոգեւոր ճակատագրին եւ կրօնական կեանքին ուղղակի վերաբերութիւն ունի : Ուստի կը հաւատանք թէ անոնց գրուելուն եւ պահպանուելուն մէջ Աստուածային նախախնամութիւնը մասնաւոր եղանակաւ մը օժանդակեց եւ առաջնորդեց, այնպէս որ անոր ներշնչեալ պարունակութիւնը ներշնչութեամբ եւս գրուեցաւ : Եւ այս գիրքերուն պարունակութիւնը եւ կանոնին պատմութիւնը եւ աշխարհի պատմութեան մէջ Սուրբ Գիրքին զրաւած դիրքը եւ տեսած գործը մեր այս հաւատքը լիովի կ'արդարացնեն :

Եւ սակայն Սուրբ Գիրքին գրուելուն եւ պահպանուելուն մէջ Աստուածային սոյն մասնաւոր միջամտութիւնը ենթադրելով չջնջուիր անոր մէջ գտնուած մարդկային տարրը : Իսկ մարդկային տարրը անոր մէջ գտնուած Աստուածային տարրին յարգը եւ հեղինակութիւնը չպակսեցներ :

Նոր լեզու ելած մանուկի մը հայրը անոր կը խոստանայ զանիկա դպրոց զրկել : Դպրոցի վրայ տղուն ունեցած գաղափարն է հոն չաքարեղէն ուտել եւ խաղալ : Այս մանուկը քեզի գալով ուրախութեամբ կ'ըսէ : «Հայիկս զիս դպրոց պիտի խըյկէ, հոն չաքայ պիտի ուտեմ, պիտի խաղամ» : Դուն չես այպաներ այս մանուկին ուրախութիւնը անոր դպրոցի վրայ ունեցած թերի գաղափարներուն եւ անոր սխալ հնչումներուն համար : Ընդհակառակն անոր իր հօրմէն մեծ խոստում մը ընդունած ըլլալը լսելով եւ այս խոստումին պատճառաւ անոր հոգւոյն եւ մտատկապին մեծնալը տեսնելով այդ ուրախ չրթունքը կը համբուրես : Սուրբ Գիրքին պարունակած յայտնութիւնն ալ այսպէս է : զանիկա դպրոցներուն սահմանաւորութեան հակառակ մեծագին խոստում մը եւ բարձրացնող յոյս մըն է ան :

ՀՈԳԵԻՈՐ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՏԱՐԵԳԼԽԻ ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԱՂՕԹԻ ԵՕԹԵՆԱԿ (ՅՈՒՆՎ. 3—10, 1904)

Նիւթեր ու կը Լեւորդուին Աւետարանական

Դաշնակցութեան Կողմէն

Կիւսի, Յունաստ 3 : ԲԱՐՈՅՆԵՐ

Բարոգի բնաբան, Ղու. ԺԸ. 7, 8 :

Երկուշաբթի, Յունաստ 4 : ԲԱՐՈՅՆԵՐ ԱՄԲՈՂՋ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ. ՀԱՆԱՏԱՅԵԼՈՅ ՄԻ ՄԱՐՄԻՆՈ

Օրհնաբանութեան հաւատքով աղօթքի ոգւոյն վե-

րականդանութեան համար բազմազան տեղեր, առատ օրհնութեան ակնկալութեան համար եւ Տէրոջ երեւումին աւելի ջերմեռանդութեամբ սպասելու համար :

Խոստումներն ի հոգեւոր ծուլութեան, երկնայնութեան եւ մասնակի անհաւատութեան համար : Եւստի լուսաւորելուն նկատմամբ անհոգութեան համար :

Աւելի որպէս զի Սուրբ Հոգին առատապէս թափուի, որպէս զի Գրիստոնեաները աւելի եւս նուիրուին Աստուծոյ, որպէս զի անոնց լոյսը պայծառապէս լուսաւորէ աշխարհը համոզելու եւ հրապուրելու համար, այնպէս որ «Տէրը օրէ օր փրկուածները աւելցնէ եկեղեցիին» :

Երգ. Ե. 9, 2. 1, Մատ. Գ. 2, Ես. Դ. 2-6, Յակ. Ե. 7-18 :

Երկուշաբթի, Յունաստ 5 : ԲԱՐՈՅՆԵՐ ԵՒ ԳԱՂՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Օրհնաբանութեան շնորհուած խաղաղութեան եւ յաջողութեան համար : Շատ տեղերու մէջ զարմանալի եւ բազմատեսակ դարձերու եւ հոգեւոր արթնութեան նշաններու համար :

Խոստումներն սխալ շատ վարդապետութիւններու տարածուելուն եւ աճելուն թոյլ տրուած ըլլալուն համար : Մարդոց աւելի զբօսանք եւ հաճոյք քան զԱստուած սիրելուն համար :

Աւելի որպէս զի բոլոր քարոզիչներն ու աւետարանիչները Սուրբ Հոգիով լեցուին, եւ բարձրացնեն խաչեալ, յարուցեալ եւ փառաւորեալ Գրիստոսը : Որպէս զի Եկեղեցիին եւ Պետութեանց մէջ իմաստնաբար կարգադրութիւններ ըլլան Աստուծոյ փառաւորման համար : Որպէս զի ամուր հաւատք հոռոտատուի Սուրբ Գիրքին ամբողջ Աստուածային ներշնչութիւն ըլլալուն վրայ : Որպէս զի իւրաքանչիւր քաղաքագէտ Աստուծոյ մարդ ըլլայ : Որպէս զի մարդկային բոլոր դասակարգերը գործ գտնեն : Որպէս զի հարուստները հոգ տանին աղքատներուն, եւ այս վերջինները հոգւոյ եւ մարմնի առողջարար կերպով պարելու բնակարաններ գտնեն : Որպէս զի գինեմոլութեան եւ անբարոյականութեան մեղքերը արդեւուին :

Դ. Թագ. Ե. 1, 15, Բ. Թագ. ԻԳ. 3, Ա. Կոր. Բ. 1-5, Բ. Տիմ. Գ. 1-17, Սաղ. 23-31, Մատ. Ե. 10 :

Զրեւշաբթի, Յունաստ 6 : ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԱՊԱՇՏՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Օրհնաբանութեան ազնիւ միսիոնարներուն բոլորով սրտիւ աշխատութեան համար, բնիկ նորա-

դարձ Գրիստոնեաներուն, մասնաւորապէս ի Զի-
նաստան, մինչեւ ի մահ հաւատարմութեանն համար:

Խոստովանութիւն թէ չափով մը պակասած է այս
խնդրին պատկանեալ համակրանքը. թէ քանի մը
Գրիստոնեայ երկիրներու մէջ Առաքելութեան
Դաշտին նուիրուողներու թիւը այնքան չէ եղած
որքան էր նախորդ տարիներուն մէջ, եւ թէ մեծ
գոտարմութիւններ կան բաւական ստակ հանելու
մասին:

Աղբիւր որպէս զի հունձքին Տէրը հանէ աւելի
անձնուէր աշխատաւորներ, ոչ միայն պահելու, այլ
նաեւ ընդարձակելու համար հոգեւոր դործը ուր որ
գուռներ կը բացուին: Որպէս զի Ան, որուն են
արծաթը եւ ոսկին, իր անտեսներուն այնպիսի
տրամադրութիւններ չնորհէ որ առատաձեռնորէն
եւ սիրայօժար տան, այնպէս որ Տէրը խօսքը
յառաջանայ: Որպէս զի ընդհանրութեան եւ կրօնի
ուսուցիչները, ինչպէս նաեւ բոլոր միսիոնարները,
լեցուին հաւատքով եւ Հոգւով Սրբով, եւ որպէս զի
Տէրը անոնց գործակից ըլլայ՝ հաստատելով խօսքը
նշաններով: Որպէս զի Զինաստանի այժմու յոյժ
փափուկ վիճակները նպաստեն Աստուծոյ փառքին:

Երբ. ԺԱ. 36-40, Գոր. 2. 1-8, Մար. ԺԲ. 42-
44, Բ Կոր. Ը. 1-15, Գոր. ԺԱ. 19-21:

Հինգշաբթի, Յուլիոս 7: ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐ, ԳՈՒԷՃ-
ՆԵՐ ԵՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Օրհնութիւն աշխարհի Ուսանողներու Գրիս-
տոնեայ Եղբայրակցութեան եւ նմանօրինակ շատ
եկեղեցական կազմակերպութիւններու վրայ թափ-
ուած օրհնութիւններուն համար:

Խոստովանութիւն ընտանեկան կրօնքի զանցառու-
թեան եւ կրթական հաստատութիւններու մէջ
Աստուածաշնչական որոշ ուսումներու բացակա-
յութեան համար:

Աղբիւր որպէս զի հոգեւոր մեծ յաջողութիւն ու-
նենան Երիտասարդաց եւ Երիտասարդուհեաց Գրիս-
տոնեական Ընկերակցութիւններուն բոլոր ճիւղերը
ի սփիւռս աշխարհի. նաեւ Մանկանց Աստուա-
ծաշնչական Միութեան եւ անոր բոլոր ժողովու-
րուն համար: Որպէս զի Հոգիէն սորված փրօքէ-
սորներ եւ վարժապետներ ելլեն փորձառարար
վկայելու Գրիստոսի համար՝ Համալսարաններու,
Գոյններու եւ Դպրոցներու մէջ: Որպէս զի ծնող-
ներու աղօթքները պատասխան ընդունին, եւ որ-
պէս զի բազում երիտասարդներ եւ երիտասար-
դուհիներ իրենքզիրենք Տէրոջ տան: Որպէս զի
Կիրակնօրեայ Դպրոցներու ուսուցիչները եւ աշա-
կներները ինորոյ օժտուին ի վերուստ գորութիւնով,
եւ որպէս զի բոլոր Որբանոցները եւ անոք մա-

նուկներու պատասխանները Գրիստոսի փառքին
համար կրթարաններ ըլլան: Որպէս զի ծառանե-
րու եւ սպասաւորներու հոգիները եւս չմոռցուին:

Առակ. Ա. 8-10, Գ. 13-26, Եւ. ԺԸ. 19, Դ
Թագ. ԺԲ. 2, Մաղ. Բ. 5-7, Մատ. ԻԱ. 15, 16:

Ուրբաթ, Յուլիոս 8: ԱԶԳԵՐ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՊԵ-
ՏԵՐԸ

Օրհնութիւն ներկայիս մէջ եղած ներդաշ-
նակութեան եւ խաղաղութեան համար:

Աղբիւր որպէս զի աճի եղբայրական համաձայ-
նութիւնը բոլոր ազգերուն մէջ տեղ: Որպէս զի
Աստուծոյ խօսքը աւելի ազատօրէն չընթերի երկրի
ազգերուն մէջ: Որպէս զի Բրիտանիոյ եւ Արտա-
սահմանի Աստուածաշնչի Ընկերութեան մօտա-
լուտ Հարիւրամեակը միջոց ըլլայ ասոր մեծ զըր-
գիւ մը ըլլալուն ամէն երկիրներու մէջ, եւ որ-
պէս զի ճշմարտութեան բոլոր խոչընդոտները վեր-
նան: Որպէս զի օրհնութիւն իշխայ Սուրբ Գիր-
քերու եւ կրօնական հրատարակութիւններու ծա-
ւալման բոլոր ընկերութիւններուն վրայ: Որպէս
զի հետաքնին հոգիներ պահպանուին անհաւատու-
թեան վտանգներուն մէջ իշխալէ, եւ առաջնոր-
դուին ճշմարտութեան մաքուր լոյսին: Որպէս զի
Դաղիրոյ, Սպանիոյ, Իտալիոյ եւ ուրիշ երկրներ-
րու Աւետարանական շարժումները հարիւրապա-
տիկ աճին: Որպէս զի կրօնական հալածանքները
զաղրին եւ ճշմարիտ կրօնական ազատութիւնը
հաստատուի բոլոր երկրի վրայ:

Բ ՏԻՔ. Բ. 1-4, Բ Մնաց. ԺԱ. 1-4, Հոով.
ԺԲ. 9-21, Դաղ. Ե. 13-26:

Շաբաթ, Յուլիոս 9: ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

Օրհնութիւն անցեալ տարւոյ մէջ Աստուծոյ
Հոգիին թափուելուն համար Այնթապու եւ ու-
րիշ տեղերու մեր Աւետարանական Եկեղեցիներ-
ուն վրայ եւ ամէն անոնց համար որոնք առաջ-
նորդութեան իրենքզիրենք անկեղծութեամբ նուիր-
ել Աստուծոյ ծառայութեան. երկրպագութեան
չէնքերու կառուցման համար. նորապսակ հովի-
ւներու համար, եւ մեր դպրոցներուն եւ գոյննե-
րուն ընդհանուր յաջողութեան համար:

Աղբիւր որպէս զի բոլոր բաժանումները, պա-
ռակտումները բուժուին, որպէս զի ամէն ցրտու-
թիւն վերնայ, որպէս զի աղիւտութիւնը լուսաւոր-
ուի, եւ այսպէս հոգեւոր օրհնութիւններուն առ-
ջեւէն վերնան բոլոր խոչընդոտները, այնպէս որ
ամէն տեղ Աստուծոյ ժողովուրդը արթննայ հոգե-
ւոր աւելի եռանդուն եւ արդիւնալից կեանքի, եւ
շատերն անոնցմէ որոնք ցարդ անհոգ գտնուած են
Տէրոջ դառնան եւ փրկուին: Որպէս զի օրհնու-

թիւն թափուի կիրականօրեայ Դպրոցներու հրահանգութիւններուն վրայ, որպէս զի թոյլտուութիւն չնորհուի պէտք եղած աղօթատեղիներու կառուցման համար, եւ որպէս զի թափուր բնիքը լեցուին Աստուծոյ ընտրուած մարդոցմով:

Կէրպէ, Յունաստ 10: ԲԱՐՈՋՆԵՐ

«Բոլոր տասանորդները գանձատուներ տարէք, որպէս զի իմ տանս մէջ պաշար ըլլայ. եւ ասով զիս փորձեցէք, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, թէ արդեօք ձեզի երկինքի պատուհանները չե՞մ բանար ու ձեզի օրհնութիւն թափեր, այնպէս որ անոր բաւական տեղ չըլլայ»: Մատ. Գ. 10:

«Արդ, կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ ողորմութիւնովը, որ ձեր մարմինները ընծայէք կենդանի զոհ մը սուրբ, Աստուծոյ հաճելի, որ է ձեր բանաւոր պաշտօնը. եւ մի կերպարանիք այս աշխարհին կերպարանքովը, հապա ձեր մօքին նորոգութիւնովը նորոգուեցէք, որպէս զի ընեցէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը, որ բարի ու հաճելի եւ կատարեալ է»: Հռով. ԺԲ. 1, 2:

«ՀՈԳԻ ՄԸ»

(Յու. Ե. 20)

2.

(Վեր. Գ. Ապոկալիպս)

2. Հոգիին պատուականութիւնը անոր վրայ տարուած հոգէն եւ աշխատութեան յայտնի է. կան մեծ չէնքեր եւ եկեղեցիներ, որոնց շինութեան տարիներ տրուած են 10, 20, 30 մինչեւ 50 կամ հարիւր տարի տեւող չէնքեր կան, որոնց մէջ բազմութիւններ աշխատած են, հանձարներ մաշած են եւ կեանքեր զոհուած: Աս համեմատութեամբ կրնայ ըմբռնուիլ անոնց արժէքը կամ պատուականութիւնը: Հապա հոգիի մը տարուած հոգը, կրնա՞նք թուել հոգիի մը աշխատաւորները: Բուրգի մը համար 100 հազարաւորներ գործած են: Աւելին պիտի ըսեմ հոգիի մը համար: Մէկ հոգիի համար մարգարէներէն, առաքեալներէն սկսեալ՝ աշխատութիւն թափուած է: Երեւցած պաշտօնեայ մը կայ որ կ'աշխատի: Ո՛հ, անոր քանի՜ անձանթ աղօթողները կան: Կ'աշխատին ծնողք, վարժապետներ, բարեկամներ, դրքեր, լրագիրներ, եւն: Աստուծոյ Որդին գնեց, սակայն գնուածը բանի բերելու համար ո՛րչափները կը մաշեցնէ, որ աղօթքներ, արցունքներ, բարի օրինակներ, եւն. ըլլան անոր համար: Աս ալ հերիք չէ, ո՞վ կրնայ չափել Սուրբ Հոգիին աշխատութիւնը հոգիի մը վրայ՝ անոր փրկուեցն առաջ ու վերջը մինչեւ երկինք երթալը: Անգամ մը Պիլըրի հարցուցին թէ «Աս քարոզը ո՞ր-

չափ ժամանակէն պատրաստեցիր»: Ըսաւ «40 տարիէն»: Հոգի, երկինք երթալէդ ետքը՝ պիտի գիտնաս ամէն բան, որ եղած է փրկութեանդ համար: Եւ աս ի՞նչ կը ցուցնէ, եթէ ոչ՝ քու պատուականութիւնդ, մեծութիւնդ:

3. Հոգիի մը պատուականութիւնը յայտնի է նաեւ իր կերակուրէն: Մարդս ընդհանրապէս իր սեղանէն կը չափուի: Երբ Սաբայի Թագուհին տեսաւ ուրիշ բաներու հետ Սողոմոնի սեղանը եւ անոր կերակուրները, խելքը գլխէն գնաց, եթէ Սողոմոնի կերակուրները այնքան ազդեցին Թագուհիի մը, հապա մեր հոգիներուն կերակուրը, եւ ի՞նչ է՝ ան, կարճ խօսքով, «Ան որ զիս կ'ուտէ» ոչ թէ արեւն ու մարմինս, այլ «զիս»: Աս կերակուրով ապրողները կրնան գիտնալ թէ ի՞նչ ըսել է աս: Մէյմը նայինք մեր մարմիններուն համար մեր երկնաւոր Հօրը տուածը: Ակն եղած ատենս համբեցի ատ ցորեն պտուղները: Գրեթէ 20ի չափ գտայ: Հիմա Մալաթիա եմ: Պտուղի ժամանակ չէ: Առաջ ալ տեսած չեմ: Բայց բնակիչները կ'ըսեն անոնց թիւը եւ պատուականութիւնը: Ինչո՞ւ այնքան տեսակ, այնքան որակ ուղղակի Արարիչէն, մարդուս հանճարին ասոր տուած զարկէն, ան ալ միայն մարմինին համար: Նայէ, անասնոց բաժինին մէջ փոփոխութիւն եղած է: Խոտը անոնցն է աշխարհի սկիզբէն ի վեր: Իսկ մարդուս ո՞րքան հարիւրաւոր տեսակներ: Ինչո՞ւ Սողոմոնի սեղանը այնքան զգլխիչ էր: Անոր համար որ Սողոմոն Սողոմոնն էր: Հապա դուն ի՞նչ ես, ով հոգեղէն, որ այնքան տեսակ, այնքան ճոխ, այնքան համեղ կերակուրներ ունիս: Չես գիտեր որ մէկ մի հոգիի մեծութիւնը Սողոմոնինէն անհունս մեծ է: Հապա հոգիին կերակուրը, ո՞վ է ան «զիս»ը, ո՞վ է Յիսուս, որ հոգիին կերակուրը կ'ըլլայ: Ամէն կերակուր, չափով եւ գնով, զինք վայելող մարմինէն վար է, չափ վար: Իսկ հոգիին կերակուրը, Աստուծոյ Որդի մը, Աստուած մը, կերակուրը ուտողէն վեր, անհունս վեր է: Սակայն ասով նորէն հոգիին մեծութիւնը չե՛րեւիր: Արեգակին լոյսին պէս յայտնի է: Աս խորհուրդը հոգիս կը յուզէ: Դժուարաւ կրնամ չարունակել: Տէրը ըմբռնել տայ, Տէրը օգնէ: Հապա քանի՜ անուելի կ'երեւի աչքիս հոգիի մը կորուստը: Իրաւունք ունէր առաքեալը խոշոր եւ զօրաւոր շեշտ մը դնելու աս մէկ բառին վրայ, «Հոգի մը»: Ի՞նչ է Յիսուսն ուտել, Աստուածն ուտել, կամ վայելել: Փորձառուներուն համար երկու բառով կրնայ բացատրուիլ: Վայելելը երկինք է, զրկուիլը դժոխք: Թող չըլլան մարգարտեայ դռները, ոսկի փողոց-

ները, զուտ ոսկիէ քաղաքը : Աս ամէնուն տեղը կը բռնէ : Թող չըլլայ դժոխք, անմարելի կրակը, որ դերն անմահ : Ասկէ զրկուիլը դժոխք է, իմ դժոխքս է :

4. Հոգիի մը օթեւանը կը ցուցնէ անոր պատուականութիւնը : Սաբայի Թագուհին Սողոմոնի ճշիւնած տունը . . . եւ անոր ծառաներուն բնակարանները երբոր տեսաւ, խելքը գլխէն գնաց : « Այս կէտն ալ անոր ուշադրութիւնը շատ դրաւեց եւ զգլխեց : Հապա հոգիին տունը : Մէյմը նայէ առաջին բնակարանին . առ հողեղէնին ճարտարապետը ի՞նչ հանճարով շինեց, բուն իր ձեռքովը : Նայէ հոգիին բնակարանին, մարդուս մարմինին, անոր կազմակերպութեան համար գործածուած հանճարին, մեքենական հիւսքին, արտաքին գեղեցկութեան : Ինչո՞ւ Արարիչը այնքան խնամօք, բուն իր ձեռք, կը շինէ՝ անհուն մտքով ծրագրածը : Գոնէ տանը ճարտարապետէն իմա չէնքին պատուականութիւնը, գեղեցկութիւնը, բան մը՝ որ անհաւատն ալ կը տեսնէ : Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ : Անշուշտ մէկ պատասխան կայ : Մէջը բնակողին համար, հոգիին համար : Երբ չէնք մը կը շինուի խորունկ հիմերով եւ բազմարուեստ ուրուագծով եւ հանճարեղ ճարտարագէտներով, ան ալ արեւմտեան աշխարհի հռչակաւորագոյններէն, ամէն մարդ կը գուշակէ թէ մեծ մարդու համար է : Հապա աս մարմինը որուն ճարտարապետը եւ Արարիչը անհուն իմաստութիւնն ու զօրութիւնն է, ի՞նչպէս չհետեւցընենք անմիջապէս թէ մէջը բնակողը մեծ, խիստ մեծ է : Տէր, իմացուր մեզի : Բայց աւելին կայ : Աս աշխարհս ալ մարդուս բնակարանն է : Նայէ, անոր ձեղունը արծաթով ու ազամանդներով՝ գոհարազարդուած է : Նայէ, պատերը ոսկեգօծուած են լուսաւորներով, լուսնով եւ արեգակին լոյսով : Նայէ մանաւանդ հիմա որ բուն գետինը խորասանի գորգերէն խիստ աւելի գեղեցիկ գորգերով նախշուած է, անհունին հանճարով եւ իմաստութեամբ եւ բարութեամբ : Կ'ապչի օտարականը եւ կը հարցընէ, բնական է հարցնել, թէ որո՞ւնն է աս տունը : Անշուշտ մեծ, շատ մեծ մէկուն է, մարդուն, ան ալ՝ հոգիին : Ասկէ ալ աւելին կայ : Աս մեծ հոգին կը դնէ աւելի փառաւոր տեղ մը քաղաքի մը մէջ, որուն պարիսպները գոյնղգոյն ադամանդներ են, զոնները մէյմէկ ամբողջ մարգարիտ, փողոցները զուտ ոսկի եւ ինք ամբողջովին զուտ ոսկի : Որո՞ւնն է աս քաղաքը, բնակարանը, տունը, օթեւանը : Եւ անա ասոր ալ տէրը մարդը, հոգին, կ'ելլէ : Աս ի՞նչքան մեծ է աս հոգին, իմ հոգին, քու հոգին : Զխորհի՛նք, չգարմանա՛նք, չդողա՛նք : Տէրը ողորմի : Սակայն ասկէ ալ աւելին կայ եւ

անհունապէս աւելին : Ան որ զիս կ'ուտէ՝ իմ մէջս կը բնակի : Ո՛ւր է քու տունդ, ով հոգի, Կրնաս ըսել մարմինս, աշխարհը, երկնային բնակարանը. եւ հոս կ'անկ պիտի առնես, ալ տեղ չունիս . ո՛հ, մոռցա՛ր ամէնէն մեծը, քու Արարիչդ : Ճիշտ որ դուք իմ մէջս կ'ենաք : « Հոս կը ստիպուիմ ըսել թէ աչք (մարմինի աչք) չէ տեսեր, մարդու մը միտք չէ ըմբռնած եւ ուստի արժան չէ խօսիլ աս տեսիլքը : Թող մնայ մինչեւ որ վայելելով գիտնանք թէ ի՞նչ է : Բայց հիմակուընէ կրնայ վայելուիլ առանց բացատրելու : Ով Սուրբ Հոգի, ասով դուն իմացուր մեզի աւելի յստակ թէ ի՞նչ է մեր հոգիին մեծութիւնը :

5. Հոգիին մեծութիւնը իր մէջ բնակողէն ալ յայտնի է : Ճիշտ որ մէկը զիս կը սիրէ, իմ խօսքս պիտի պահէ ու իմ Հայրս անիկա պիտի սիրէ եւ անոր պիտի գանք ու անոր քովը օթեւան պիտի բնենք : « Ան որ իմ մարմինս կ'ուտէ եւ իմ արիւնս (զիս) կը խմէ, անիկա իմ ներսիդիս կը բնակի ու ես անոր ներսիդին » Լուսոյ մէջ բնակողը, որու բնակութեան բաւական չէ տիեզերքը, երբ կը հաճի բնակիլ հոգիին ներսիդին, դարմանալիօրէն հոգիին մեծութիւնը չը՛յայտնուիր : Երբ լսես թէ վեհապետ մը կը բնակի, ան ալ ոչ թէ լրբեւ հիւր, հապա մշտնջենապէս այսինչ մարդուն տունը, անմիջապէս բնական չէ՝ հետեւցնել թէ հիւրընկալը կ'ամ վեհապետ մըն է, կ'ամ անկէ քիչ տարբեր : Այո, մենք մեր մէջ բնակողէն վար ենք, անհունս վար : Բայց աս անհուն փոքրկութեան մէջ եթէ Անհունը կը բնակի, ա՛լ մեր հոգւոյ մեծութիւնը չը՛պարզուիր : Թէ որ հոգին մեծ չըլլար, ամենամեծը անոր մէջ չէր բնակեր, եւ թէ որ աս այսպէս է եւ կասկած չկայ թէ այսպէս է, ա՛լ կ'աղաչեմ, մէյմը դուն քու վրագ նայէ եւ հասակդ չափէ : Նայէ անոնց վրայ, որոնց հայր կամ մայր կ'ըսուիս, նայէ անոնց վրայ, որոնց վարժապետ կամ վարժուհի ես, նայէ անոնց, որոնց քարոզիչը, հովիւը կամ հոգիներուն ծառան ես : Ի՞նչ պիտի զգանք այս նայուածքով : Ահարկու պատասխանատուութիւն : Սակայն ասկէ աւելին կայ : Եւ այն բաց քու աչքդ, Տէրը օգնէ :

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՏՔԵՐԸ ՏԱՔ ԶՈՒՐԸ ԴՆԵԼ

Ուրքերը տաք ջուրը դնելը դարման մըն է որ շատ զիւրաւ կրնայ կատարուիլ օեւէ տան մէջ եւ շատ շուտով կը պատրաստուի եւ շատ պարզ է գործադրութիւնը, եւ ցաւալի է անոր աւելի ընդ-

հանուր կերպով հասկացուած եւ գործածուած չըլլալը : Անոր կարելի օգուտները յոյժ բազմաթիւ են : Անոնցմէ մէկ քանին միայն կրնան հոս թուարկուել : Առ հասարակ հասկացուած է թէ անիկա մին է հարբուխի , մանաւանդ զլիսու հարբուխի , հոմար գործածուած «հին մեթոտներէն» : Պէտք չէ որ այս պատճառաւ նկատուի հինցածներուն կարգը , վասն զի դարմաններու արագ բազմացումով եւ նոր դարմաններու յաւելումով հանդերձ անիկա տակաւին կը մնայ իբրեւ մին այն լաւագոյն մեթոտներէն , որոնցմով մաքառելու ենք զէջ հարբուխի եւ ցրտառութեան դէմ : Անիկա պատշաճ կերպով գործածելու է . բայց արդէն շատ դիւրին է այս : Հիւանդին մարմինը լաւ ծածկուելու է : Ջուրին դոյր կամ օւռէ ամանը խոր ըլլալու է . աւելի աղէկ է նեղ ամանը : Վասն զի ջուրը ո՛րքան աւելի բարձրէն ծածկէ սրունքը , այնքան աւելի աղէկ է : Պէտք է լեւիցուն թէյի զգալ մը մանանիս դնել ջուրին մէջ , որ այնքան սաստիկ տաք ըլլալու է որքան կրնան տոկալ ոտքերը , եւ կամաց կամաց տաք ջուր աւելցնելու է քանի՜ ջուրը պաղի : Բոլոր գործողութիւնը պէտք է որ քսան վայրկեանէն մինչեւ կէս ժամ տեւէ , եւ այդ միջոցին ումպ ումպ խմելու է բաժակ մը տաք ջուր կամ լեմոնի օշարակ : Շատ ծաղրելի է երբ հիւանդը ջուրէն դուրս հանէ ոտքերը , չորցնէ զանոնք եւ պտըտի սենեակին մէջ , ինչպէս ընտղներ կը գտնուին : Ուրիշ անձի մը հինգ վայրկեան օգնութիւնը բացարձակապէս պէտք է այսպիսի ժամանակներ , վասն զի ամենակարեւոր է ոտքերը շուտով չորցնել եւ հիւանդը անմիջապէս ծածկել եւ շատ տաք վիճակի մէջ դնել : աւելի ընտրելի է տաք ջրով լեցուն շիշ դնել ոտքերուն , որպէս զի չգաղբի առատ քրտինքը որ զլիսաւորապէս բաղձացուած արդիւնքն է : Եթէ այս գործողութիւնները հաւատարմաբար կատարուին , հարբուխը ընդհանրապէս դադրած կ'ըլլայ յաջորդ առաւօտ :

Իլիսացաւ , մասնաւորապէս այն տեսակը որ իբրեւ «ջղային» կը ճանչցուի , յաճախ կարելի է անցնել ոտքերը տաք , ոչ անհրաժեշտապէս շատ տաք , ջուրը դնելով : Ոտքի ցաւը որ կու գայ տանալինով՝ պատուական ապաքինում կրնայ ստանալ , եթէ անոր ցաւող մասները եւ յոգնած ջիւղերը տաք վայրկեան տաք ջուրը զրուին : Շատ դաժան մանկիկ մը քերովբէի մը կրնայ փոխուիլ միւսնոյն պարզ դարմանով : Շատ ժամանակներ եւ տեղեր կան , երբ յարմար չէ մանկիկը ամբողջ մարմնովը լուսալ : Այն ատեն քիչ մը տաք ջուր եւ փոքրիկ կոնք մը պիտի ծառայեն հրաշագործ արդիւնք մը յառաջ բերելու՝ ոտքը ջուրը դնելով :

ՄԱՆՐՄՈՒՆՐ

(Յ. Թ. Մ.)

Աշխարհի մեծագոյն քիմիական գործարանը կը գտնուի Գերմանիոյ Լուտվիկահաֆընի մէջ Ռայն գետին վրայ : Ան կ'արտադրէ մանաւանդ սոտա եւ անիլինի ներկեր , բայց շատ ուրիշ բազադրութիւններ ալ կը պատրաստէ : Ունի 148 ուսումնական քիմիագէտներ , 75 մեքենագէտ վարպետներ , 305 քարտուղարներ եւ 6,000 հասարակ գործաւորներ : Ունի 421 շէնք գործարանին համար , 548 շէնք գործաւորներու եւ 91 շէնք պաշտօնեաներու համար : 102 կաթսաներու մէջ շոգի կը պատրաստուի 253 շոգեշարժ մեքենաներու համար , որոնք 12,160 ձիու զօրութիւն կ'արտադրեն : Ընկերութիւնը ունի նաւ մը 600 խորանարդ մեթր պարունակութեամբ , միայն ծծումբի թթու (զաճ եաղը) փոխադրելու համար եւ 44 քիլոմեթր երկայնութեամբ երկաթուղի եւ 387 հատ երկաթուղիի կառք՝ իր բեռները ուրիշ կայաններ տանելու համար :

— Լոյսի ճառագայթներու ալիքներուն երկայնութիւնը չափելով կարելի եղած է գտնել թէ ո՛րքան ջերմութիւն ունի այդ լոյսը արտադրող մարմինը : Այս կերպով ստուգուած է թէ արեւին ջերմութիւնն է 4,850է 5,450 Զ. , իսկ Սելէնիւմի լուսաւորներունը 5,700է 6,400 Զ. : Ուրիշ լուսաւորներու ջերմութիւնը ատկէ պակաս կը թուի : Ելեկտրական լոյսը ունի 3,150է 3,500 Զ. :

— Նորագոյն տարրը , Բատիում , նոր կիրառութեան մը դրուած է՝ իրական աղամանդը կեղծ կամ շինծու աղամանդէ տարբերելու համար : Գրտնուած է թէ երբ աղամանդը վայրկեան մը բատիումի ազդեցութեան ներքեւ դնես , յետոյ մութ սենեակի մը մէջ երկար ժամանակ լոյս կը ցոլացնէ , իսկ կեղծ քարերը այդ յատկութիւնը ցոյց չեն տար :

— Ապացուցուած է թէ անմաքուր ջուրերու մէջ ապրող ձուկեր ուտելով ժանտատենդ կրնայ տարածուիլ :

— Շտեմարանի մէջ մնալով կանանչացած կամ ծլած փաթաթէսներ կրնան թունաւոր ըլլալ , ուստի պէտք է զգուշանալ զանոնք գործածելէ :

— Գերմանացի դիտնական մը գտած է թէ 1,000 տեսակ ծաղիկներէ 284ը ճերմակ են , 223ը դեղին , 223ը կարմիր , 144ը կապոյտ , 72ը մանուշակագոյն , 36ը կանաչ , 12ը նարնջագոյն , 4ը թուխ եւ 2ը սև : Տասնէն միայն մէկը հոտաւէտ է : Ճերմակներուն առ հարիւր 15ը հոտ ունի , կարմիրներէն՝ 9ը , կանանչներէն՝ 8 , դեղիններէն՝ 7 , մանուշակագոյններէն՝ 7 , նարնջագոյններէն՝ 6ը , թուխներէն՝ 6ը , իսկ սևերէն առ հարիւր ոչ իսկ մին :

ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ՄԻԱՅՆ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԸ
(Եփեսոս Գրեթէ Երկուստ ասանդէրոսն)
(Վեր. Ա. 2. Եղեռն, Ուրբ.)

Եղբայրներ եւ քոյրեր, զժուար պիտի չըլլար աւելցնել նման վկայութիւններ: Եւ գիտեմ որ աւելորդ պիտի չսեպէք, երբ այս գրական վկայութեանց վրայ յիշեմ գրական մ'ալ, որ գործնական կեանքին մէջ ձախող փորձ մ'ըլլալով յաջող նպատակ մ'է իմ ձեռնարկութեանս: Տր. Ճ. Ու. Քօլէնզօ, հռչակաւոր եպիսկոպոս Նաթալի, հակառակ միսիոնարներուն կը պնդէր թէ Ափրիկէցիին կարօտած բանը իմացական եւ բարոյական կրթութեան մարդացուցիչ ազդեցութիւնն է: Իր վարդապետութիւնն հաստատելու համար սապէս փորձ մը ըրաւ: Քանի մը խափշիկ երիտասարդներ առաւ եւ երեք տարի կրթեց առանց երբէք բան մը ըսելու անոնց Յիսուս Քրիստոսի վրայով: Ընթացքին աւարտումէն ետքը ըսաւ անոնց թէ այլեւս ազատ էին իրենց ուզածն ընտրելու, եւ հրաւիրեց զանոնք դիմել իրեն հետ դէպի կատարելութիւն: Հետեւեալ օրն աներեւոյթ եղած էին անոնք, զիրք եւ զգետեան ձգած՝ վարպետին: Եպիսկոպոսը խոստովանեցաւ սխալը եւ Քրիստոսի գործին Առաքելութեան համար նպատակ ալ ըրաւ:

Արդ, կը տեսնենք թէ ինչպէս պատմական եւ փորձառական վկայութիւններ կը համաձայնին սըրբազան Առաքելոյն Պողոսի խօսքին թէ «Ալիսարհ իր իմաստութեամբը չձանչցաւ զԱստուած» կըրնամ համարձակիլ յարել, Ու ալ պէտք չունիք Եփեսոսի յիշատակելու եւ քաղաքակրթութիւն, իրենց ամենաբարձր ձեռնարկներով իսկ, չեն կրնար յովտ մը կամ նշանադիր մը ի կիր արկանել այս նպատակաւ, յաջողութեամբ եւ անկախապէս: Եւ այն ձեռնարկ որ կրնայ օժանդակել այս բանի մէջ, անչուշտ քրիստոնէացեալ զիտութեան կամ ճշմարիտ քաղաքակրթութեան պտուղն ըլլալու է: Վաթսուն դարերու եւ այլազան կլիմաներու պատմութիւնը չեղտօրէն կը ցուցնէ, թէ զԱստուած զանաւոր համար Յիսուս Քրիստոսէ զատ ո՛ր ալ դառնանք, անիրական յոյսերու պատրանաց մէջ պիտի մոլորինք: Մարդու վերակենդանութեան յոյսը միայն Աստուածային յայտնութեան, եւ յաւէտ մարմնացեալ Յայտնութեան՝ Յիսուս Քրիստոսի հաւատքին եւ հնազանդութեան մէջ կը կայանայ: Ուստի նորէն մեծ պարտականութիւն կը զգամ անգամ մը եւս յայտարարելու բարձրաձայն թէ Մէր Ժողովուրդ-

ներան ալ հոգեւոր Յոյսը, Լոյսը, Ամենայն Ինչը յԱմենայն, Յիսուս է, ՄԻԱՅՆ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ:

Բայց չմոռնանք... միայն Յիսուս Քրիստոսը, ու ուր իսկ յԱՄԵՆ: «Միայն... խաչը ելած» Ահա Աւետարանը, Քրիստոնէութիւնը: Ահա Հիմը մեր հոգեւոր փրկութեան, հաստատ եւ անշարժ կայրի մեր անձերուն» Յիսուս Քրիստոս իբրեւ այսպէս, իրրեւ իսկ ՄԻԱՅՆ ՄԻԱՅՆ, կու տայ մեզ ճշմարիտ քաղաքակրթութիւնը հոս եւ յաւիտենական կեանքը հանդերձելոյն մէջ: Սորվեցէք, ճանչցէք եւ սիրեցէք զԱյն ոչ միայն իրրեւ հրաշալիօրէն մարդացեալ Մէկը, կամ Մէկը՝ որ ապրեցաւ սուրբ եւ կատարեալ կեանք մը եւ խօսեցաւ յաւիտենական ճշմարտութիւններ, այլ մանաւանդ իրրեւ զԱյն որ հոգեւոր խաչին վրայ: Երանի թէ կարենայի քարոզ մը տալ ձեզ այս նկատմամբ, բայց այժմ կրնամ միայն արթնցնել ձեր մտքերը որ սորվիք Յիսուս Քրիստոսի մահուան վերաբերութիւնը ոչ միայն մեր հոգիներուն փրկութեան հետ, այլ նաեւ ճշմարիտ ազնուացման, զարգացման եւ քաղաքակրթութեան հետ: Մեր պէտքը հոս եւ ամէն տեղ, այժմ եւ միշտ ու յաւիտեան, հոգեւորապէս եւ իմացականապէս, ֆիզիքապէս եւ նիւթապէս, միայն Յիսուս Քրիստոսը չէ, այլ յԱՄԵՆ ՄԻԱՅՆ ՄԻԱՅՆ: Սորվեցէք Անոր մահուան բնութիւնը եւ նշանակութիւնը իր բոլոր վերադարձութիւններով մեր թէ՛ անհատական եւ թէ՛ ընկերական կեանքին ամբողջ պարունակին, ծաւալին ու զանգուածին հետ, եւ ահա դուք ալ Պողոսի նման պիտի չուզէք ուրիշ բան գիտնալ մեր ժողովուրդներուն մէջ, բայց Քիստոս Քրիստոսը, ու ուր իսկ յԱՄԵՆ: Այն ատեն, միայն այն ատեն, ճանչցած պիտի ըլլաք ձեր կոչումը եւ ձեր հօտին բուն հոգեւոր կարօտութիւնը: Այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ինչպէս պատրաստուելու էք մարդկային ընկերութեան ծառայելու հոգեւոր վեհ գործին: Այն ատեն ապրիլ եւ մեռիլ պիտի սորվիք: Եւ այն ատեն պիտի փութանք քարի ժամանակները յ ճշմարիտ քաղաքակրթութիւնը: Ճիշդ մէկ րոպէ առաջ կարգացի Երբ. Գ. 1ը — ձեռնեցէք մեր գաւառութեանը Առաքելին եւ Քահանայապետին Յիսուս Քրիստոսի» «Առաքել եւ Քահանայապետ» այս է ամբողջ Յիսուս Քրիստոսը: Ո՛հ, Ան խիստ շատերու համար «Առաքել» մ'է միայն, Մարգարէ մը: Վարդապետ մը, գերեւական Մարգ մը, կատարեալ կեանք մը, Գաղափարական մը, Ասիկա կէս-Յիսուս Քրիստոս է: Զայն ընդունիլ միայն իրրեւ «Աստուծոյ զրկուած» անկէ: Անոր կամքը եւ ուրիշ ամէն ճշմարտութիւն սորվելու համար, անոր

վրայ հիանալու կամ անոր նմանելու համար, եւ վերջապէս առ այն ձգտելու համար : Այս ամէնը չեն նշանակեր կապարէալ ծանօթութիւն միմեանց : Յիսուս Քրիստոսի հետ : Պէտք է ճանչնալ զայն իբրեւ մեր Մեծ Քահանայապետը, որ <էթէ նոյնազնե-րու եւ զուարակներու արիւնով, այլ ուր արիւնով> մէկ անգամ մը սրբարանը մտաւ՝ յաւիտեան հիմնա-թիւն ստանալով : Հոգիի այս <յաւիտեանական փրկու-թիւն> է ճշմարիտ Քաղաքակրթութիւնը, ուրուն հիմն եւ պատճառը <Քրիստոսի պատարագն> է :

ԵՈՂԱՏ

Նոզդատ Էօնկիւրիւի կուսակալութեան միւ-թասարրըֆանիստ քաղաք մըն է անուանի : Ծո-վու մակերեսէն իբր 4,000 ոտք բարձրութիւն ունի : Հաստատման թուականը 200 տարին չանցնիր : Ամբողջ բնակչութիւնն է իբր 25,000 հոգի, Իսլամ, Հայ, Յոյն :

Քաղաքը շինուած է Սոզուզ-Օլուզ եւ Նո-խուտը կոչուած երկու բլուրներու միջեւ : Բնա-կան տեսարանները գեղեցիկ, ոգն ու ջուրը ա-ռողջարար են, տուները փայտաշէն եւ ճարտա-րապետական արդի մեթոտով շինուած, մեծաւ մա-սամբ եռայարկ : Իւրաքանչիւր յարկ ամէն կողմէ բազմաթիւ լուսամուտներով զարդարուած է եւ մէն մի տան կից մէյմէկ փոքրիկ պարտէզ կը գտ-նուի : Քաղաքին ընդհանուր տեսարանը յոյժ աչքա-ուռ եւ գեղեցիկ է :

Սոզուզ-Օլուզ պուրակ մըն է, որ քաղաքին հարաւային կողմն է, եւ իբր կէս ժամ հեռաւո-րութիւն ունի : Քաղաքէն մինչեւ հոս շինուած կառուղի մը կայ, որ երթեւեկութիւնը կը զիւ-րացնէ : Այս պուրակը բնական գեղեցկութեամբ, կենսապարգեւ ջուրով, առողջարար օդով, բա-նաստեղծական դիրքով եւ տեսարանով յոյժ ըն-տիր զբօսավայր մըն է : Սակայն ցաւալի է որ ժո-ղովուրդը զայն ըստ արժանւոյն վայելել չեն գի-տեր :

Յիշատակութեան արժանի մի քանի շէնքե-րուն առաջինը ու էն հոյաշէնն է Մեծ Մզկիթը (Ճամիի Բէպիթ), որու շինութեան թուականը 80 տարին չանցնիր : Իր ճարտարապետական գեղեց-կութեան կողմանէ գուցէ Տաճկաստանի մէջ միակն է : Անոր կից, <Մէյտան չարչուսը>ին վերեւ նո-րակառոյց աղբիւրն ալ իր շքեղութիւնով հիա-նալի տեսարան մը կը պարզէ դիտողներուն : Կա-ռավարութեան շէնքն ալ գեղեցիկ շէնք մըն է եւ մօտը մեծ ժամացոյց մը կայ :

Նոզդատէ կ'արտածուի գլխաւորաբար ցորեն,

թիֆթիկ, գաղի խէժ, տորոնի արմատ (ճէհրի) : Ժողովուրդը քաղաքավար է, եւ առ հասարակ ար-հեստներով եւ վաճառականութեամբ կը զբաղի : սակայն արհեստներու մէջ պահանջուած յառաջա-դիմութիւնը եւ կատարելութիւնը չերեւիր : Վա-ճառականութիւնն ալ սահմանափակ է : Նոզդատի պաղարը հոչակաւոր է, եւ ամէն տարի Մայիս ամսէն սկսելով շաբաթը երեք օր տեղի կ'ունե-նայ, եւ եօթը շաբաթ կը շարունակէ : Այս պա-ղարին համար Տաճկաստանի շատ մը քաղաքներէն բազմաթիւ վաճառականներ կու գան, ձի, էջ, արջառ, ոչխար, եւն. գնելու : Տարուէ տարի իբր 30,000 ոսկի կը ներմուծուի քաղաքին մէջ : Այս վիճակը քաղաքին առեւտուրին մեծ զարկ մը կու տայ : Սակայն կ'ըսուի թէ պաղարը այժմ ա-ռաջուան չափ զօրաւոր չէ :

Բողոք. Ժողովուրդ. Հոս Աւետարանի դործը սկսած է 1855-56ին եւ մինչեւ ցարդ քաղաքիս մէջ աշխատած են 3 միսիոնարներ, երկուքը ձեռ-նադրեալ հովիւ ըլլալով 16 քարոզիչ, 4 քարոզ-չուհի, 21 ուսուցիչ, 19 վարժուհի : Վերջինք միշտ իրենց հետ մէկ կամ երկու օգնական ունեցած են : Եկեղեցին 1858 Սեպ. 12ին Մր. Պոլի եւ Տր. Զուրիթի ձեռամբ մէկ կին եւ ինը այր անդամ-ներով կազմուած է : Այդ ատենէն մինչեւ հիմա, այր եւ կին, գրեթէ կէս առ կէս ըլլալով 1226 անդամ ընդունուած է : Սակայն այսօր 47 անդամ կը գտնուին : Ասոնցմէ 17 այր եւ 30ը կին են : Մինչեւ հիմա եկեղեցւոյ անդամներէն 42ը մեռած են, իսկ մնացեալները այլեւայլ քաղաքներ ցրու-ած են : Կիրակի առաւօտեան պաշտամունքին միջին հաշուով իբր 200 ունկնդիր կը գտնուի, իսկ երեկոյեան դասին 100ի չափ աշակերտ : Ե. Ք. Ընկերակցութիւնը բաւական տկար վիճակի մէջ է : Եկեղեցին տարին իբր 33-40 ոսկի հոգեւոր տուրք կը վճարէ, որ թէ' ներքին այլեւայլ ծախ-քերու եւ թէ' դուրսերը օգնելու համար կը գոր-ծածուի : Պատ. միսիոնարք ալ ամպիոնի ծախքին համար տարին իբր 25 ոսկի կու տան : Այժմ եւ-կեղեցին ունի վեր. Կ. Գրիգորեանի ջանքով հա-ւաքուած բաւական կարեւոր գումար մը, որ դրա-մատան մը մէջ կը պահուի եկեղեցիի մը շինութեան համար : Այսօր եկեղեցին վեր. Ք. Եագուպեանի պէս փորձառու, առաքինի եւ կարող գործաւոր մը ունի : Լիայոյս ենք թէ անոր ներկայութիւնը եւ գործունէութիւնը մեծ օրհնութիւն պիտի ըլ-լայ տեղւոյն Աւետարանականներուն :

Դպրոցներ. Տղայոց բարձր դպրոցն ունի իբր 90 աշակերտ եւ կը կառավարուի մի ուսուցչով եւ

մի օգնական զառառուով : Աղջկանց դպրոցն ունի 50 աշակերտուհի , մէկ վարժուհի եւ մի օգնական վարժուհի : Այս տարի Պատ. միսիոնարք տղայոց եւ աղջկանց դպրոցներուն համար 25½ ոսկի խրկել խոստացած են : Առաջներն ալ այսքան , կամ աւելի կամ պակաս , կու տան եղեր : Մանկապարտէզն ունի իբր 50 աշակերտ մի վարժուհիով եւ մի օգնականով : Միսիոնարք տարուէ տարի 7 ոսկի կը վճարեն սոյն դպրոցին համար : Մեր բոլոր աշակերտներուն հազիւ 3ը Բողոքական են , իսկ մնացեալները Լուսաւորչական :

Լուսաւորչական . Մէկ եկեղեցի , հինգ քահանայ , մի ազգային վարժարան (մայր վարժարան) , երկու թաղային վարժարան , մի աղջկանց վարժարան ունին : Վահանեան թաղային վարժարանին մէջ բարձր դասեր կ'աւանդուին , եւ Յակոբճան էֆ. Բիւրքճեանի պէս կարող , բանիբուն եւ աշխատասէր ուսուցիչ մը ունին եւ իբր 1,000 աշակերտ :

Բուն քաղաքէն , Լուս. եւ Բողոք. , մինչեւ հիմա 46 աշակերտ Մարդուանի Գոյէճը գացած են , որոնց 7 ընթացաւարտ եղած են : Այս ընթացաւարտներէն մին միայն քաղաքիս մէջ կը գտնուի եւ վաճառականութեամբ կը զբաղի : Այնթապի գոյէճը գացողներուն թիւն է կարծեմ 4 , որոնց երկուքը ընթացաւարտ եղած են , եւ երկուքն ալ քաղաքին մէջ են :

Յշխէր . Մէկ եկեղեցի ունին , երկու քահանայ եւ մանչ ու աղջիկ իբր 250 աշակերտ :

ԱՐԱՄ Մ. ԲԱՐՈՍԵԱՆ

ՁԵՆՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԿԵՄԵՐԷՔ

Կէմէրէք Սեբաստիոյ եւ Կեսարիոյ մէջտեղ գտնուող գիւղերուն ամենամեծն է եւ ունի 1,000 տուն : Իւր դիրքը բաւական գրաւիչ է . երկու բլուրներու վրայ շինուած է , եւ առջեւը կը տարածուի գեղեցիկ դաշտ մը :

Ունի երեք եկեղեցիներ , մին Բողոքականաց , երկուքը Լուսաւորչականաց : Լուսաւորչականք ունին մանչերու երկու դպրոց , Բողոքականք մէկ մանչերու եւ մէկ աղջկանց :

Բանին քարոզութիւնը հոս սկսած է 42-45 տարի առաջ , Յաջորդաբար քարոզած են 10 անձեր , որոց վերջինը եղած է Բարսեղ էֆ. Տօնիկեան , որ եկած է հոս 1902 Սեպ. 25ին :

Կէմէրէք Կեսարիայէ իւր մայր եկեղեցիէն զատուելով ուրոյն եկեղեցի ըլլալու եւ իւր ներկայ քարոզիչը Բարսեղ էֆ. Տօնիկեանը հովիւ ձեռնադրելու փափաքին հասաւ 1903 Հոկ. 5/18 կիրակի օր :

Ձեռնադրութեան հանդէսին ներկայ եղան ի մէջ այլոց Տէր Սարգիս եւ Տէր Գարեգին քահանաները : Այս հանդէսը կը բաղկանար երեք մասերէ : Ա. Եկեղեցական կազմակերպութիւն , Բ. Ձեռնադրութիւն , Գ. Հաղորդութիւն :

Պատ. Բերովքէ Նազուպեանի աղօթքով եւ յետոյ 217 Տաճ. երգով սկսաւ հանդէսը : Նազարէթ էֆ. կարգաց Պետրոսի Ա. թղթոյն Բ. գլուխը , եւ Միպար էֆ. Մընչէրեան կարգաց Կէմէրէքի եւ իրեն վերաբերեալ շրջակայ փոքր եկեղեցիներու անդամներուն անունները եւ յիշեց թէ անոնց թիւը 93ի հասած է , որոց մի քանինները մեռած են , մի քանինները բաժնուած : Պատ. Գրիգոր Էօմիւրեան կարգաց հաւատոյ դաւանանքը : Նազարէթ էֆ. եկեղեցիին խրատական մը խօսեցաւ : Եկեղեցիի մը համար անկման երկու պատճառ յիշեց , ներքին խռովութիւն եւ մեղք , նաեւ եկեղեցիի շինութեան երեք միջոց . 1. Բրիստոսով Աստուծոյ կապուիլ , 2. Բրիստոսի համար գործել , 3. Բրիստոնէական սէր եւ միութիւն պահել :

Պատ. Միպար Ես. 2. գլուխը կարգաց եւ Պատ. Բերովքէ իւր քարոզին բնարան ընտրեց նոյն զըխուն 8 համարը եւ խօսեցաւ ազդուապէս : Ձեռնադրութեան աղօթքը ըրաւ Պատ. Գրիգոր , Տր. Տատ հմտալից խրատական մը խօսեցաւ առ նոր հովիւն : Պատ. Միպար խօսեցաւ եկեղեցւոյ առ իւր հովիւն պարտականութեան վրայ : Երգ մը երգուելէ վերջ նոր հովիւ Պատ. Բարսեղ Տօնիկեանի օրհնութեան աղօթքով վերջացաւ հանդէսը :

Երեկոյին ժամը 9ին կատարուեցան Մկրտութեան եւ Հաղորդութեան խորհուրդները : Պատ. Միպար մկրտեց երեք աղջիկներ : Պատ. Գրիգոր Հաղորդութեան հացը եւ Պատ. Բարսեղ Տօնիկեան , եկեղեցւոյ նոր հովիւը , Հաղորդութեան զինին օրհնելով բաշխեցին : Պատ. Բերովքէի օրհնութեան աղօթքով վերջացաւ երեկոյեան պաշտամունքը :

Մենք ժողովուրդս ուրախ ենք այս տեսակ բաղդի մը արժանանալուս , որուն պէտքը արդէն շատոնց զգալի էր , եւ յերկնուստ կը խնդրենք որ ամէն եկեղեցիներ եւ անոնց քարոզիչները արժանանան այս փառքին :

Կէմէրէք

ԳԵՈՐԳ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Հոկ. 13 , 1903

Բրիստ. Ե. Ընկերակցութեան աղօթքի ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը ժամը 9ին (Ը. Թ.) ի Րէսթ , Գուսմափուլ : Խորհրդածութեան նիւթն է Մատ. Ժ. 24 :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ

Մայրաքաղաքի Անցեալ ուրբաթ Սէլամըզի արաբողոքներէն ետեւ Գերմանական դեսպան Պառոն Մարչալ ֆոն Պիպերշթայն, Գերմանիոյ Կայսեր կողմէ վեհ. Սուլթանին նուիրուած ու Կ. պօլիս ղրկուած հազուադէպ երկվորները վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար Ն. Կ. վեհափառութեան ներկայացաւ Վիլհելմ կայսեր ասպաստաններուն երկրորդ տնօրէն Պառոն ֆոն Էդէպէքի եւ Մալթե դպրոց-մարտանաւին հրամանատար Սուլթանըզի գնդապետին եւ չորս սպաներու հետ : Մալթեի հրամանատարը նոյն օր դէպ ի Եաֆա մեկնելուն առիթով իր հրաժեշտի ողջոյն մատուցեալ իր երախտագիտութիւնն ու շնորհակալութիւնն յայտնեց սիրալիր հիւրընկալութեան եւ տեսակ տեսակ շնորհներուն համար, զորոնք վայելեց Ն. Կ. վեհափառութենէն : — Հայտարարչայի եւ Փէնտիկի միջեւ կառախմբով երթեկեկող առաջին կարգի ուղեւորները 20ական եւ երկրորդ ու երրորդ կարգի ուղեւորները 10ական փարա նաւահանգստի տուրք պիտի վճարեն ըստ առաջնոյն : — Լուսաւորուած փողոցներու մէջ գտնուող տուններ, ի բաց առեալ աղքատներունը, երեք կարգի բաժնուելով լուսաւորման տուրք պիտի վճարեն : Տուրքերն են 100 փարա, 5 դահ, 10 դահ :

Նահանգներ. Կայս. պալատան քարտուղարներէն Ֆայիզ պէյ Գոնեայի կուսակալ կարգուեցաւ : — Տէմիրհիսարի շուկային մէջ հրդեհ ծագեցաւ ամսոյ սկիզբը եւ 103 չէնք, խան, խանութ, տուն եւ փռոհ հոյ ճարակ եղան : — Էնկիւրիւի Գոնեայի եւ Գասթէմուռիի նահանգներուն քննիչ յանձնաժողովը ձեռնհաս իշխանութեան յանձնարարած է այդ նահանգներէն մէկուն մէջ երկրագործական վարժարան մը բանալ եւ Էսկիշէհիւրի մէջ պողպատագործութեան գործարան մը հիմնել եւ նոյն հասաւտութիւններուն մէջ նոյն նահանգներու երկրագործներուն զաւակներն ընդունիլ : — Գոնեա-Էրէյլիի գծին շինութեան հսկող հաղարապետ Պալիտ Զիյա պէյ մայրաքաղաքս գալով գծին առաջին 40 հաղարամիթրին լուսանկարները ներկայացուց ուր որ անկ է : — Յատուկ յանձնաժողով մը Մէրսին-Ատանայի գծին աջուձախ կողմը ընկերութեան կողմէ իւրացուցուած հողերուն սահմանները գծելու գործողութիւնը աւարտած է : — Ախթէփիւի, Միտիայի, Իյնէ-Ատայի եւ չըջակայ կարօտեալներուն ի նպաստ հանգանակութեան

համագումարը 673,278 $\frac{3}{4}$ դահ. եղած է : — Սիւրիոյ ծովեզերքէն եկողներու դէմ հաստատուած քառանթինան 48 ժամու իջուցուեցաւ հանդերձ հականեխմամբ, նմանապէս Ադեքսանդրիայէ եկողներու դէմ սահմանուածը : — Այտընի նահանգին ելեւմտական քննիչ յանձնաժողովը տարւոյս սկիզբէն ի վեր գանձուած եւ անվճար մնացած պետական տուրքերուն վրայ տեղեկագիր մը մատուցած է Բ. Դրան : — Բուն Մանասթըրի եւ անոր գիւղերէն ոմանց մէջ տուներու շինութեան համար գումարներ ծախսուած են, միանգամայն չատ գիւղերու տեղային իշխանութիւններուն հրամայուած է կարօտ քնակիչներուն դրամ փոխ տալ բազմապատիկ երաշխաւորութիւններով : Քէսրիյէի երկրագործական զրամատուներուն 50,000 դահ.ի հրաման մը ղրկուած է : — Այս շաբթու եւս այլեւայլ վաշտեր արձակուեցան :

Այլ-այլ. Երկուքուկէս միլիոն ոսկիի անուանական արժողութեամբ Օսմ. միացեալ փոխառութեան պարտաթուղթերը հրապարակ հանուեցան Կայս. հրամանով : — Այս տարի ալ Օսմ. նամակատուները Բամադանի առիթով պիտի ընդունին գաւառներն առաքելի խմելիքի, ուտելիքի եւ հագուստի ծրարներ : — Բոյոր զօրաբանակներուն մէջ 25, 50 եւ 100 անկողիննոց շրջուն հիւանդանոցներ պիտի շինուին Կայս. հրամանով : — Թուրք-եւսերպիտական առեւտրական նոր պայմանադրին վաւերացումը եւ վաւերացեալ օրինակներուն փոխանակումը տեղի կ'ունենայ այս շաբթու : — Սերպիական դեսպան Մ. Եորկիոս Սիմիշ եւ իր կիներ երեքշաբթի մայրաքաղաքս ժամանեցին ձեպընթաց կառախմբով : Դեսպանն իր հետ բերաւ Սերպիոյ Թագաւորին ինքնագիր մէկ նամակը, որով Թագաւորին գահակալութիւնը կը ծանուցուի վեհ. Սուլթանին : Դեսպանը ծնած է Պելկրատի մէջ 1843 Փետր. 28ին եւ չատ բարձր պաշտօններ վարած է թէ՛ իր երկրին մէջ եւ թէ՛, իբրեւ դեսպան, օտար երկիրներու մէջ : Իր առաջին կիներ արդի Թագաւորին քոյրն էր : — Արմաիք գնելու համար Մոնթենեկրօէ Թաշլըճայի կողմերը գացողներ իրենց կենդանիներուն համար առ հարիւր 8 աւանդ պիտի տան եւ վերագարձի պահուն նոյն գումարները ետ պիտի առնեն, եթէ քննութեամբ հաստատուի թէ իրենց կենդանիները առաջուան նոյն կենդանիներն են : — Որոշուեցաւ բեռնացոյցով եկած քլորաթ տը փոթասները զրաւել միայն, իսկ առանց բեռնացոյցի եկածներու տէրերէն զրամական տուգանք ալ առնել : — Հնախոյզ Տր. Կրէնցէլ,

ճառ մը խօսակցութեան Ուսումնասիրութիւններու Անդր. Ընկերակցութեան առջեւ, ըսաւ թէ Գահիրէէ 100 հազարամեթր գէպ հարաւ Փայուսի եւ Հըպպէի մէջ Տր. Հընթի հետ գտած է կարգ մը թանկագին պապիրոսներ, որոնց վրայ Գրիգորի վերագրուած կարգ մը խօսքեր կան։ Գրգորու գործ կը համարուին եւ յառաջիկայ Յունիսին անոնց պարունակութիւնը հրատարակութեան պիտի տրուի։ — Փրոֆ. Տրէյֆէլտ ալ, որ Պերդամայի մէջ պեղումներ կը կատարէ, կարեւոր շատ հնութիւններ երեւան հանած է. զոր օրինակ, կամարակապ տեղի մը մէջ կարգ մը սիւններ, երկու խոշոր սանդուխ եւ անոնց մէջտեղը կնոջ մարմարեայ գլուխ մը բնական մեծութեամբ, 13 հարմէթ բարձրութեամբ եւ 11 հարմէթ լայնութեամբ մարմարեայ պատուանդան մը եւ ուրիշ շատ բաներ։ Սակայն արուեստի եւ պատմութեան տեսակէտով ամէնէն ուշագրաւ բաներն են 17 հարմէթ բարձրութեամբ եւ իւր 40-50 հարմէթ լայնութեամբ մարմարեայ չորս տախտակներ, որոնց երեքը կը ներկայացնեն եղբերգակ դերասաններու դէմքեր։ Մարդու մարմարեայ արձանի երկու գլուխ ալ գտնուած է, եւ մին հաւանօրէն Մարկոս Աւրելիոսի Փաւստինա կնոջ նմանութիւնն է։ — Պուլկարիա, որ տարեկան 3,790,141 ֆրանք պիտի տար իր ծխախոտի փոխառութեան իրրեւ տոկոս ու գլխամաս, միայն 1,695,000 ֆրանք տուած է Ֆրանսայի Դրամատան։

Բողոք. Ժող. Նախարարներու որոշմամբ, որ վաւերացուած է կայս. հրամանով, մարմնամարդի յատուկ սրահի մը եւ ուսուցիչներու յատուկ բնակարաններու շինութեան արտօնութիւն շնորհուեցաւ Բոպրթ Գոլէճի։ — Դայսէրիի միսիոնարական կայանին համար Ամերիկացի միսիոնար մը եւ միսիոնարուհի մը եկան։ Այր եւ կին երիտասարդ են եւ այս շարթու Դայսէրի ուղեւորեցան Մր. Ֆաուրի հետ։ Միսիոնարը, Մր. Ըրվինկ, Ամերիկայի ներքին միսիոնարութեան գործին մէջ աշխատած է եւ ուստի միսիոնարական կեանքի փորձառութիւն ունի։ — Լոնտոնէ կ'իմանանք թէ Վեր. Յ. Պիւլպիւլեան կը շարունակէ ապաքինիլ Գործողութիւնը Նոյ. 2ին կատարուած է։ Հիւանդը առաջին երկու օրերը շատ փափուկ ու տաքնապալի վիճակ ունեցած է, յետոյ աղէկի դարձած։ Ինչեւորոք օրը (Նոյ. 10) կը շարունակէր անոր հանգիստ վիճակը։ — Այնթապի Գայաճըզ թաղի եկեղեցիին քարոզիչ Վեր. Համբարձում Աշճեան Հայկ դացած է իւր երկու ամիս քարոզելու համար տեղւոյն եկեղեցիին։ — Ուրֆայի Աւետ. Ասորիները իրենց եկեղեցիին շրջափակին մէջ հարիւր ոսկիի ծախքով

երիցատուն մը շինած են։ Նոյն շրջափակին մէջ Ասորիներու եւ Բողոք. Ասորիներու համար բացուած Գերմանական դպրոցն 120 աշակերտ ունի։

Հայ Լաւ. Ժող. Դավրէթի (Պարսկաստան) Հոյ դպրոցը, Ռուս լեզուի ուսուցումը պարտաւորիչ ընելով, Ռուսական կառավարութեան նպաստ կ'ընդունի ի փոխարէն։ Թեհրանի Ռուս դեսպանը խօստացած է թէ տեղւոյն Հայ դպրոցն ալ տարեկան 120 ոսկիի նպաստ մը պիտի ընդունի, եթէ Ռուսերէնի դասը պարտաւորիչ ընէ։ — Պատրիարքարանի կողմէ Երուսաղէմայ վանքը զրկուած պատուիրակ-քննիչ Բարթողէֆ. Թեքեան հարկ եղած տեղեկութիւնները քաղելով եւ ի նպաստ կամ ընդդէմ ոչինչ յայտնելով անցեալ չորեքշաբթի մեկնած է մայրաքաղաքս վերադառնալու համար, եւ իր կարծիքը եւ թելադրութիւնները անձամբ պիտի հաղորդէ վարչութեան։ — Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան հրատարակեց չորրորդ եւ վերջին հատորն իր յոյժ կարեւոր երկասիրութեան, Հասարակ Մեջլիսի Դաշնաբան Օմ. Կայսր-Բեան, որու վրայ գովեստով կը խօսի թէ՛ Օսմանեան, թէ՛ Եւրոպական մամուլը։ Այս հատորը կը պարունակէ 1878էն մինչեւ 1902 կնքուած Օսմ. դաշնագիրները եւ պայմանագիրները։ — Բեյ-Պաշայի կը գրուի թէ Իզմիրի ազգայիններէն կարապետ էֆ. Ազնաւորեան տեղւոյն Բաղաքական Ժողովին առաջարկ մը ներկայացուցած է, որով կ'ուզէ 1000-1100 ոսկի փոխ տալ տարեկան 6 առ հարիւր առկոսով, որպէս զի տասը տուն շինուի տեղւոյն Լուս. Հիւանդանոցին ետեւի Ազգ. սեփականութեան թափուր դեանին վրայ եւ տուններուն վարձքէն գոյանալի տարեկան 200 ոսկիի գումարէն 100 ոսկի զեղչուի առկոսի, տուրքի եւ նորոգման ծախքի համար, իսկ մնացեալը յատկացուի անհատական ազգային ուսումնարանի մը, ուր ձրիապէս ընդունուին Մեսրոպեանի 10-12 շրջանաւարտներ իրենց ուսումը կատարելագործելու համար։ — Բեյ-Պաշայի լրագիրը երեքշաբթի իր ութերորդ տարին սկսաւ։ Այդ առիթով կը շնորհակարանք մեր պաշտօնակիցը եւ կը մաղթենք որ առաջունան չափ եւ աւելի օգտակար ծառայութիւններ մատուցանէ ժողովրդին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

(Նոյ. 6/19)

Գանադիտէ		33	48
Բումէլիի երկաթուղի		138	
ԴՐԱՄՔ, Օսմ. ոսկին 100է			
Մէճիթիյէ	407 30	Նարոյէն	87 3
Նոր մէթալիք	402 20	Գրեմից	54 05
Մանր արծաթ	403 40	Անգլ. ոսկի	409 37

ԱՐՏԱՔԻՆ

Միայնակ Նահանգներ. Քոլորադոյ կառավարութիւնը ուղեց Բրիտանական շոգեններ վարձել զօրք փոխադրելու համար Փանամայի պարանոցը: Բայց Ամերիկեան յաճանաւ մը հրահանգ ընդունեցաւ իմացնել Բրիտանական նաւատեսներուն թէ, թէպէտ Ամերիկեան նաւատորմը արգելք պիտի չըլլայ իրենց զօրք փոխադրելուն, կամ Ուլկիանոսի վրայ նեղութիւն պիտի չտայ Բրիտանական նաւերուն, սակայն պիտի չթողու որ զօրք հանեն պարանոցը: Անցեալ ուրբաթ Նախագահ Բոզէլէյթ իր ներկայութեան ընդունեցաւ զՄ. Պիւնո վարիյեա, Փանամայի Հանրապետութեան դեսպանը, եւ պաշտօնագէտ ճանչցաւ նորածին Հանրապետութիւնը: «Կը զգամ», ըսաւ, «թէ իմ հայրենակիցներուս փափաքը կը յայտնիմ երբ ապահովեցնեմ Փանամայիները թէ մեր ջերմ յոյսը եւ բաղձանքն է որ ամուր ու բարգաւաճ ըլլայ նորահաստատ կառավարութիւնը, եւ որ Միացեալ Նահանգներու հետ մէկտեղ քաղաքակիրթ աշխարհի համար անպատում օգտակարութեան նախախնամական գործիք մը ըլլայ՝ համաշխարհային վաճառականութեան համար ջրանց մը բանալով իր դերադանցապէս նպաստաւորեալ երկրին մէջէն»: Ֆրանսական կառավարութիւնը նոր կառավարութեան հետ յարաբերութեան մտաւ, որ զայն ճանչնալու առաջին քայլն է: Զրոյց ելաւ թէ Քոլորադոյի Գերմանիոյ հետ կը բանակցի Գերմանական օդնութեամբ վերստանալու համար զՓանամայ: Բայց այս զրոյցը ազդուապէս հերքուեցաւ Ուաշինկթընի Գերմանական դեսպանին կողմէ: Քոլորադոյ մէջ բնականաբար հակամերիկեան բուռն զգացում մը կայ: Բայց ի վերջոյ Քոլորադոյի պիտի պարտաւորի ընդունիլ կատարուած լինեցած իրողութիւնները: Միացեալ Նահանգներու եւ Փանամայի կառավարութիւնները քիչ առնէն բանակցութեան պիտի ձեռնարկեն ջրանցին նկատմամբ: — Ամերիկեան Քոնկրէսը առ հասարակ չգումարիր մինչեւ Դեկ. 1: Բայց Նախագահն իշխանութիւն ունի արտասովոր նիստի հրաւիրելու զայն, ո՛ր ժամանակ որ համարի թէ երկրին չաճերը արտասովոր գումարում մը կը պահանջեն: Անցեալ շաբաթու սկիւտաւ այսպիսի գումարում մը եւ Նախագահն իր պատգամագիրը երեքշաբթի ղրկեց, Կը խօսի միայն մէկ նիւթի վրայ, որ է Քոլորադոյի հետ առեւտրական յարմար պայմանագրութիւն մը կընքելու օրինադրին պէտքը: Կ'ըսէ թէ երկրին ոչ միայն չահը, այլ եւ պատիւը, կը պահանջէ այս-

պիսի տնօրինութիւն մը: Քոլորադոյ եղական զիրք մը ունի, կ'ըսէ, հանգէպ Ամերիկեան կառավարութեան՝ անոր հետ աւելի սերտ յարաբերութիւններ ունենալով քան ուրիշ ոեւէ կառավարութեան հետ: Քոլորադոյ, ինչպէս իր վստահութեան, նաւային կայաններ տուաւ Ամերիկեան կառավարութեան, եւ ասոնց յարգը պիտի աւելնայ Փանամայի ջրանցին շինութեամբ: Ամերիկեան կառավարութիւնը պէտք չէ անհաւատարիմ ըլլայ Քոլորադոյի, ոչ ալ մաքսային բարձր սակացոյցով զայն ստիպէ ուրիշ երկիրներու դարձնել իր աչքը՝ հրապարակ գտնելու համար իր արտածութիւններուն: Այս պիտի վեհապէս Միացեալ Նահանգներուն:

Ֆրանս. Երեսփ. Ժողովը, Դատական նախարար Մ. Վալէի ընդդիմութեան հակառակ, որոշեց յանձնաժողով մը կազմել, որ քննէ Իւմպէռեան դատին առիթով քաղաքագէտներէ ոմանց դէմ եղած ամբաստանութիւնները: Իւմպէռեանց փաստաբան Մ. Լապոռի ըսաւ թէ կարգ մը պաշտօնաթղթեր բանալէ ինք ետ կեցաւ, վասն զի անոնց մէջ յիշուած անձեր իրմէ խնդրեցին զիրենք վտանգի չենթարկել: Մ. Վալէ ըսաւ թէ քաղաքական ամէն կուսակցութենէ 22 փաստաբաններ քննած են այն թղթածրարները եւ եթէ նոյն ծրարները ոեւէ քաղաքագէտի դէմ ապացոյցներ պարունակէին, անշուշտ պիտի ծանուցուէր: Ըսաւ նաեւ թէ Իւմպէռեանց խնդիրը փակուած է եւ ժողովին այս արարքը իրենց վրայ խօսեցնելու միակ պատահութիւնն է անոնց: — Տարիներէ ի վեր մրցակցութիւն կայ Լիոնի եւ Մարսիլիոյ միջեւ թէ իրենցմէ ո՞րը արժանի է Ֆրանսայի երկրորդ քաղաքը կոչուելու: Քանի մը տարի առաջ Մարսիլիա զլեց իր մրցակիցը: Բայց հիմա Լիոն կը պատրաստուի կարգ մը արուարձաններ իր սահմանին մէջ առնելու առաջարկ մը ներկայացնել Խորհրդարանին: — Մ. Քոնպ ծանոյց թէ խորհրդարանական ներկայ նոտալիանին լրումէն առաջ կառավարութիւնը պիտի ներկայացնէ տարրական, երկրորդական եւ բարձրագոյն դպրոցներու վերաբերեալ ծրագիր մը, որով բոլոր այդ ձեւերուն մէջ կը ջնջուի կրօնական միաբանութիւններու դասաւանդութիւնը: — Պաշտօնաթերթը հրամանագիր մը հրատարակեց, որով գթութեան քոյրերը կ'արտաքսուին նաւային հիւանդանոցներէն: Մովային նախարար Մ. Փէլլեթան կ'ըսէ թէ անոնք օրէնքի հակառակ իրաւունքներ կը գործածէին:

Մէծ Բրէքանկ. Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին այցելութեան վրայ մանրամասն լուրեր հաղորդող Լոնտոնեան թերթերը պիտի չկրնանք

ժամանակին ընդունիլ եւ օգտուիլ այս չարթու : Բայց այցելութեան յայտագիրն հետեւեալն է . Ն. վեհափառութիւնները կիրակի Փիգայէ մեկնեցան եւ ծպտեալ ուղեւորութեամբ գացին Ֆրանսայի մէջէն Շէրպուռ, ուր ողջունուեցան Ֆրանսական նաւատորմին մէկ մասէն եւ անմիջապէս մեկնեցան դէպ Անգղիա : Բրիտանական նաւատորմին մէկ մասը զանոնք զիմաւորեց Փորթսմութհէ բաւական հեռուն, իսկ մնացեալ մասը Փորթսմութհի առջեւ սպասեց անոնց ժամանման : Ընդ առաջ ելաւ Ուէյլսի իշխանը, որ արքայական նաւը մտաւ եւ վեհ. այցելուններուն հետ մէկտեղ ելաւ անկէ երեքշաբթի կէսօրէն քիչ ետեւ : Ուղղակի գացին Ուինտսըր, ուր իտուրտ թագաւորը եւ Ալեքսանտրա թագուհին կը սպասէին կայարանին մէջ : Զօրեքշաբթի եւ ուրբաթ երկու թագաւորները որսի ելան Ուինտսըրի անտառին մէջ : Զօրեքշաբթի իրիկուն մեծ հացկերոյթ եղաւ եւ հինգշաբթի Իտալիոյ թագաւորը եւ թագուհին Լոնտոն գացին եւ Քաղաքապետարանին մէջ ճաշեցին իրեւ Քաղաքին հիւրերը : Այսօր կը մեկնին Լոնտոնէ : — Լորտ Բոպլըթս թեթեւ թռչատապէ մը կը տառապի, բայց իր վիճակը երկիւղալի չնկատուիր : — Հապէշները Անգղիացիներուն պիտի գործակցին Արեւելեան Ափրիկէի Սոմալիներուն դէմ կազմակերպուած արշաւանքին մէջ : Բայց Անգղիացիներու յառաջիադացութիւնը յապաղեցաւ ուղտերու մէջ պատահած մահերու պատճառով : — Հնդկաստանէ կը հեռագրուի թէ Լորտ Քիչընը ձիէն իյնալով կոտրած է իր մէկ ոտը :

Ռուսիա. Փեքինի մէջ Ռուսիոյ դէմ տիրող թշնամական զգացումը տակաւին զօրաւոր է : Կը տեղեկագրուի թէ Չինացի 10,000է աւելի զօրք անցած է Մանչուրիոյ սահմանագլուխը, նաեւ թէ դէպ ի Շան-հայ-քուան արշաւող Ռուս զօրքեր Չինացի զինուորներու պատահելով կոխ մը ունեցած են անոնց հետ, կարծելով թէ, ինչպէս կ'ըսեն իրենք, աւաղակ էին անոնք : Ար. Փեթլըրսպուրկէ կը հեռագրուի թէ հետզհետէ կը զօրանայ հաւանականութիւնը թէ Ռուսիա եւ Ճափոն խաղաղական կարգադրութիւն մը պիտի յաջողին ընել : Զարը կ'ըսէ թէ Ճափոն, եթէ պատերազմի կը բաղձայ, պէտք է պատերազմի սկսի, քանզի Ռուսիա պիտի չսկսի երբեք : Անհիմն է Ռուսեւեզերմանական հակաճափոնական զինակցութեան մը զրոյցը : Այդպիսի զինակցութիւն մը օգտակար չըլլար Ռուսիոյ, քանզի Անգլիա Անկլեւեճափոնական զինակցութեան համաձայն պիտի հարկադրուի իր զինակցին օգնութեան հասնիլ : Արեւելեան Ասիոյ Ռուս կառավարիչ Ալեքսիէվ ծովակալը

չորեքշաբթի Փորթ Արթըրը Ար. Փեթլըրսպուրկ ուղեւորեցաւ : — Եւրոպական Ռուսիոյ երկաթուղիններուն ամբողջ երկայնութիւնն է իբր 29,000 մղոն կամ 46,400 հազարամետր : Անցեալ տարի սոյն երկաթուղիներուն վրայ արկածներ պատահեցան, որոնց միջոցին 1,529 անձեր մեռան եւ 7,908 վիրաւորուեցան : — Կ'ըսուի թէ Կովկասի մէջ աւաղակութիւնը շատ սաստկացած է : — Զրոյց կը չըլի թէ Լամատորվ կոմսը պիտի հրաժարի քիչ ատենէն : Բայց իրազեկ դիւանագէտներ հաւատք չեն ընծայեր ասոր :

Գերմանիա. Կայսեր կոկորդին վրայ կատարուած գործողութիւնէն յառաջ եկած վերքը կը բուժուի գոհացուցիչ կերպով : Կայսեր ընդհանուր առողջութիւնը լաւ է : Կիրակի կրցաւ քիչ մը խօսիլ : — Նամաքուալանտի մէջ Գերման զօրքեր Վարմպատի վրայ կը քալին, ուր պահակազօրաց փոքրիկ խումբը ջարդուեցաւ : Հոթենթոթներէն : Փոքրիկ խումբ մը հոն հասնելով տեսաւ թէ Հոթենթոթները փախած են : Սակայն ջուրի եւ ձիերու արօտավայրի նուազութիւնը կը դժուարացնէ Գերմաններու զինուորական գործողութիւնները : Կ'ենթադրուի թէ զինեալ Հոթենթոթները 1,200 հոգի են : Անոնց մէկ մասը Օրէյնճ գետն անցնելով Բրիտանական հողը մտան եւ աւարառութեան եւ արջառի գողութեան ձեռնարկեցին : Բայց պահապան ոստիկաններէն ետ մղուեցան : Անգղիացի Ուարըն գնդապետը Շօանէսպուրկէ Գերման կառավարութեան հեռագրեց թէ Բրիտանացի 1,000 վարձկան զօրք կայ տրամադրելի, եթէ կ'ուզեն : Բայց առաջարկը չընդունուեցաւ : — Բրուսիոյ ընտրական գործողութեան ելքը անիոփոխ կը թողու կուսակցութիւններու նախորդ դիրքը : Այլ մէկ ընկերակալական ժողովրդական ընտրուեցաւ :

Այլապէս. Յունաստանի Երկիրոս թագաւորը անցեալ ուրբաթ վիէննա ժամանեց եւ երկուշաբթի Կոլուսովաքի կոմսին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ : Յետոյ Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր հետ ալ տեսակցեցաւ : — Անգլիական շոգենաւային Բիւնթր ընկերութիւնը ամսական նոր երթեւեկ մը հառաւորեց ուղղակի Թրիէսթէի եւ Նիւ Եորքի միջեւ : Նպատակն է գաղթականներ փոխադրելու գործը ձեռք անցնել : Արդէն այս տարի 200,000 հոգի գաղթած են Աւստրիա-Հունգարիայէ Ամերիկա : — Ուաշինկթընէ կը հեռագրուի թէ Քոլումբիոյ Մարքէն նախագահը հարաւային բոլոր միւս Համերապետութիւնները օգնութեան հրաւիրած է պատերազմով ետ առնելու համար զՓանամա : Քոլումբիական կառավարութիւնը Սինետր Ռէյզի պաշտօն յանձնած է բանակցութեան ձեռնարկել զՓանամա վերստին Քոլումբիոյ հետ միացնելու համար : Միւշէյ ալ որոշած է Ամերիկեան մարտանաւ մը զնել Սինետր Ռէյզի տրամադրութեան տակ, եթէ ուզէ : Որպէսզի կարենայ անոր մէջ Փանամայի ներկայացուցիչներուն հետ տեսակցիլ :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՅԱՐ ՊԵՏԱԾԱՆ

Յիմնանցըլար Էօգուշու Ամէրիկան խան